Ateitis

LIEPA–RUGPJŪTIS 1992-4

Ateitis

Vasaros akys; Paparčio žiedas; Žolė; Galaktikos (eil.)
Leonardas Andriekus 130

Kun. Alfonsas Lipniūnas
Aldona Kačenauskienė 131

Galimybė išlikti tikinčiu komunistinėje sistemoje
Kun. V. Brilius, MIC 133

Ar kas regės mane (eil.)
Antanas Vaičiulaitis

Burokėlio kraujas
Vytautas Volertas 136

Ateitininkijos principai
Jonas Pabedinskas 138

Vieni ar visi kartu
Indrė Čuplinskaitė 141

Ellėraščiai
Valerija Genienė 143

TIKIU

Tylinčiojo veikimas
Ses. M. Palmira 144

ATEITININKAI LIETUVOJE 145

KALBOS SKYRIUS 149

LIAUDIES LOBIAI 150

ATEITIES SPINDULIAI 152

ĮVYKIAI IR ŽMONĖS 153

MŪSŲ VEIKLA 157

KREIVOS ŠYPSENOS 164

Viršelyje: Į aukštybes... Nuotr. Algimanto Kezio

Ateitininkų Federacijos leidžiamas katalikiškos lietuviškos orientacijos žurnalas

LIEPA–RUGPJŪTIS
1992 m.
VOL. LXXXII NR. 4

REDAKTORĖ:
Danutė Bindokienė
7155 S. Homan Ave.
Chicago, IL 60629. USA
Telef. (312) 776-2036

REDAKCIJOS NARĖS:
Ramunė Kubiliūtė
Viktutė Siliūnienė

TECHNINIS REDAKTORIUS:
Jonas Kuprys

ADMINISTRATORIUS:
Juozas Polikaitis
7235 South Sacramento Ave.
Chicago, IL 60629, USA
Tel.: (312) 434-2243

Spaudos darbus atlieka Draugo spaustuvė Chicagoje. Leidžia Ateitininkų Federacija. Prenumerata metams JAV ir Kanadoje — 12.00 dol.; garbės prenumerata — 20.00 dol., susipažinimui 9.00 dol.; kituose kraštuose — 9.00 dol. išskyrus Pietų Ameriką (7.00 dol.).

ATEITIS (USPS 035-440) — a magazine published by-monthly, by the Lithuanian Catholic Federation Ateitis, Inc. Business address: 7235 S. Sacramento Ave., Chicago, IL 60629, USA. Yearly subscription in the US and Canada $12.00. Single copy $2.00. Second class postage paid at Chicago, Illinois.
© 1992 by the Lithuanian Catholic Federation *Ateitis.* All rights reserved. POSTMASTER: Send address changes to ATEITIS, 7235 S. Sacramento Ave., Chicago, Illinois 60629, USA.

PAULIUS A. BALTAKIS, O.F.M.
VYSKUPAS LIETUVIAMS KATALIKAMS IŠEIVIJOJE
361 Highland Blvd. Brooklyn, N.Y. 11207
Tel.: (718) 827-7932

1992 m. birželio 1 d.

Gerb. Danutei Bindokienei
"Ateities" redaktorei
7155 So. Haman Ave
Chicago, IL 60629

Gerbiama ir Miela Redaktore,

Malonu pranešti, Kad Jury komisija, susidedanti iš Tėv. Leonardo Andriekaus, O.F.M., rašytojo Pauliaus Jurkaus, kun. Jono Pakalniškio, Petro Ąžuolo ir Antano Sabalio, prel. Juozo Prunskio "krikščioniškos spaudos" premiją laikraščiui ar žurnalui, daugiausia nusipelniusiam puoselėjant krikščionišką kultūrą lietuvių tarpe, už 1991 metus pakyrė Jūsų redaguojamam žurnalui "Ateitis".

Nuoširdžiai sveikinu Jus linkėdamas, kad "Ateitis" ir toliau taip sėkmingai, kaip per šiuos 80 metų, puoselėtų katalikų tikėjimą ir lietuviškus-krikščioniškus idealus jaunimo tarpe, kad pagelbėtų atsikuriančiai tautai atsinaujinti Kristuje.

Nuoširdžiai Jūsų

+ Paulius

Vysk. Paulius A. Baltakis, O.F.M.

Lietuvos Nacionalinė M. Mažvydo Biblioteka

Leonardas Andriekus

VASAROS AKYS

Pažvelgiu į vasaros akis
Ir matau jose
Tėviškės saulėtą rugiapjūtę:
Darbininkų minią laukuose
Ir save — vaikutį,
Droviai sveikinantį žemę
Karklo dūdele.

Bet vien Dievas tegirdėjo
Tos dūdelės gailų balsą,
Kai jis aukso varpų jūron plaukė.
Topoliuos miegojo vėjas,
Ir pasąmonėje — kaukai, —
Vienas Dievas tegirdėjo
Karklo raudą,
Rudeniui artėjant!

Pažvelgiu į vasaros akis
Ir nustebintas matau
ašarą ant jos blakstienų. —
Vasara, nejaugi tu dėl to verki,
Kad negroju karklo dūdele,
Nebeklaidžioju ražienom?

PAPARČIO ŽIEDAS

Kai nuo Joninių gaiso
Vidurnaktis šviesėjo,
Paparčio žiedas skleidėsi...
Seniai jau buvo peržegnotos dirvos sėjai
Ir išdejavęs beržas liūdesį
Pavasarių Davėjui.

Bet ne į burto galią —
Į Tavo, Viešpatie, apvaizdą
Mes įtikėjome. —
Tu mūsų ašarom paparčio žiedą laistai
Prieš paslaptingą suklestėjimą —
Leisk juo pažaisti!

ŽOLĖ

Rytais rasa lankas pavilgai,
Neleidi žolei pirm rudens nuvysti.
Laimingas jausčiausi,
Jei ir mane paverstum smilga
Arba kmynu,
Gerasis Kristau.

Lankstyčiausi prieš Tavo sostą —
Nuolankų, paprastą, medinį...
Dėkočiau Tau,
Kad vėjo rankomis paglostai
Smilgelę, kmyną...

Paliestum ir mane rugsėjo rytą
Tais savo permatomais pirštais,
Ir žmonės,
Praeidami taku, sakytų:
Žiūrėkit, kaip mielai
Ana žolelė miršta.

GALAKTIKOS

Tolybėj dūsauja galaktikos —
Viena tyliau, kita balsiau.
Ilgam laukimui paliktas,
To dūsavimo jų klausaus.

Tai plečias Dievo visata,
Ir jai, matyt, labai skaudu.
O ar tiek džiaugsmo visada
Po atviru dangum randu!

Kaip nuostabu — širdies nedrasko
Galaktikų vaitojimai,
Kol dar matai sidabro tašką —
Žvaigždelę savo tolimą.

pasilikau tik dangų mėlyną,
Vilnius, 1991

KUNIGAS ALFONSAS LIPNIŪNAS

Aldona Kačerauskienė

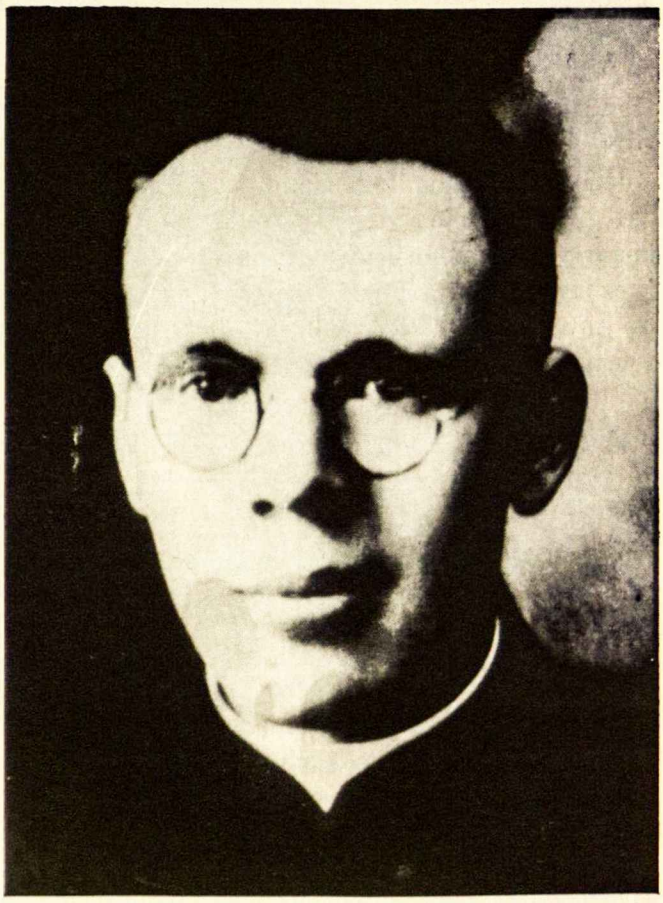

Kun. Alfonsas Lipniūnas

Žmogaus, apie kurį ketinu rašyti, nesu nė karto mačiusi. Tačiau jį gerai pažinojusiųjų pasakojimai, perskaityti straipsniai ir knygos padėjo susidaryti tokį ryškų idealios asmenybės vaizdą, jog nelaimės valandą dažnai mintimis kreipiuosi į jį užtarti prieš Viešpatį Dievą.

Vaikystėje mama, mane vesdamasi per Pumpėnų kapines, dažnai stabteldavo prie paminklo, kurio užrašas skelbė, kad čia ilsisi tragiškai žuvęs Lietuvos karininkas Mykolas Lipnickas. „Važiavo Kaune motociklu, o staiga į gatvę išbėgo žydė. Reikėjo arba suvažinėti moterį, arba pačiam verstis į šoną. Taip jis žuvo gelbėdamas žmogų. O jo brolis Alfonsas — kunigas, nukankintas vokiečių", — pasakodavo mama.

Kai paaugau, apie kunigą Alfonsą Lipniūną (pavardę kiek pakeitė, tikriausia norėdamas lietuviškesnio skambesio) iš gimtojo Švilpiškių kaimo (Pasvalio raj.) žmonių išgirdau nemažai pasakojimų. Bene vienas ryškiausių — jo primicijų diena Pumpėnuose 1930 m. liepos 6 d. „Skubėjome į bažnyčią, kad tik nepavėluotume, kad arčiau altoriaus atsistotume, kad geriau jaunojo kunigėlio žodžius girdėtume. O jo žodžiai buvo ne tokie, kaip daugumos. Padėkojęs tėveliams, broliams ir visiems Pumpėnų parapijos žmonėms, moraliai ir materialiai rėmusiems jį mokslo metais, atsiprašė, kad jis nieku kitu savo geradariams negalėsiąs atsilyginti, išskyrus malda, nes pats nieko neturėsiąs", — ne kartą man pasakojo teta Elzbieta Navakienė.

Tolimesnis šio žmogaus gyvenimas parodė, kad jo pirmasis pamokslas nebuvo jaunučio kunigėlio, sulaukusio vos dvidešimt penkerius metus amžiaus, jaunatviškas idealizmas, o sąmoningas apsisprendimas eiti dvasingumo keliu, nešti žmonėms gerąją Evangelijos naujieną, spinduliuoti Meile. Gal tuomet, klausydamiesi šių kategoriškų žodžių, kiek nusivylė septyni broliai ir jaunesnioji sesutė. Juk tėvai Talkonių kaime teturėjo 7 ha žemės, o Steponas norėjo tapti žurnalistu, Povilas — prekybininku, Antanas — siuvėju. Tačiau gabūs ir darbštūs Lipnickų vaikai savarankiškai pasiekė, ką buvo užsibrėžę. Beje, tėvų ūkyje likęs Juozas tėvo pavyzdžiu užsiaugino aštuonis vaikus, netoliese ištekėjusi sesuo Apolonija net dešimtį vaikučių.

Mūsų kaime gyveno Tavosė Trybaitė, maža likusi be motinos. Tėvui parvedus pamotę, ji anksti išėjo iš namų, nuo vargo ir nepriteklių jaunystėje susirgo tuberkulioze, anais laikais beviltiška liga. Kur buvus, kur nebuvus ji vis užsukdavo į savo gimtąjį kaimą, aplankydavo buvusius kaimynus, o šie ją sodindavo už stalo kaip savą. Tavosė turėjo vieną brangenybę, keliančią kaimiečiams smalsumą ir nuostabą. Tai — auksinis laikrodis. Nors jos pasakojimas „(nuvažiavau į Vilnių, užėjau pas kunigą Lipnicką, papasakojau savo nelaimingą gyvenimą, o jis atidarė stalčių, išėmė šį daikčiuką ir man padovanojo. Dar atsiprašė, kad nieko daugiau neturįs, kuo galėtų mane sušelpti") buvo visiems žinomas, bet nedaug kas juo tikėjo. „Gal kur pavogė", — ne vienas balsu pagalvodavo. Kartą, iš tėviškės važiuodama į Vilnių, sausakimšame autobuse pastebėjau Tavosę. Pasirodo, ji važiuojanti į sostinę tvarkyti kažkokių reikalų, naktį žadanti praleisti stotyje. Parsivedžiau namo. Išsikalbėjus prie arbatos puodelio išdrįsau paklausti: „Tavosyt, o tą auksinį laikrodį tebeturi?" „Ne, seniai nebėra. Pardaviau ir pirkau pirmąjį streptomyciną. Tebūna šviesi Dangaus karalystė šventam kunigui Lipnickui. Tai jo dėka aš vis dar vaikštau šia žeme", — toks buvo atsakymas.

Alfonsas Lipniūnas (Lipnickas) gimė 1905 m. kovo

12 d., Talkonių kaime, Pumpėnų valsčiuje, Panevėžio apskrityje. Mokėsi Pumpėnų pradžios mokykloje, baigė Panevėžio gimnaziją, Kauno kunigų seminariją bei Vytauto Didžiojo universiteto teologijos-filosofijos fakultetą. Iki 1935 m. dirbo Panevėžio katedros vikaru ir vyskupijos jaunimo direktoriumi. 1935–39 m. Prancūzijoje studijavo sociologiją. 1939 m. grįžęs į Lietuvą dirbo Pedagoginio instituto lektoriumi, vėliau dar dėstė sociologiją ir pastoralinę teologiją Vilniaus kunigų seminarijoje, buvo Vilniaus universiteto kapelionas ir Šv. Jono bei Aušros vartų bažnyčių pamokslininkas. 1943 metais vokiečių areštuotas ir su 47 vilniečių inteligentų grupe (poetas Balys Sruoga, profesorius Vladas Jurgutis, kunigas ir rašytojas Stasys Yla, išleidęs prisiminimų knygą „Žvėrys ir žmonės dievų miške" ir kiti) įkalinti Stuthofo koncentracijos stovykloje kaip įkaitai. Traukiantis frontui ir evakuojant stovyklą, susirgęs dėmėtąja šiltine ir plaučių uždegimu, 1945 metų kovo 28 dieną mirė ir buvo palaidotas Pucko kapinėse Lenkijoje. 1989 m. rugsėjo pradžioje, Panevėžio katedros klebono kun. Juozo Antanavičiaus rūpesčiu, Alfonso Lipniūno palaikai kartu su Lietuvos studentų ateitininkų vado inž. Antano Šapalo palaikais buvo pervežti į Lietuvą. Rugsėjo 4 d. vilniečiai atsisveikino su kunigo palaikais, kurie rugsėjo 12-tą buvo palaidoti Panevėžio katedros šventoriuje. Sugrįžimo į tėvynę proga „Minties" leidykla išleido perfotografuotą 1985-jų metų atsiminimų knygą „Kunigas Alfonsas Lipniūnas", išleistą „Draugo" spaustuvės JAV (autorė — Stasė Petersonienė).

Dar nemažai sutiksime Vilniuje (ir kitur) žmonių, ištisus trejus metus girdėjusių šio dvasininko pamokslus Šv. Jono bažnyčioje. Žemo ūgio, smulkaus kūno sudėjimo, neišvaizdaus veido — neimponuojanti išvaizda sakykloje tarsi išnykdavo. Ir žmonės girdėjo paprastus, nuoširdžius, bet neapsakomai drąsius, nedviprasmiškus ir įtaigius žodžius, kurie taip buvo reikalingi į istorijos kataklizmus patekusiai lietuvių tautai. „Jis nesustodavo pusiaukelėje ir nepalikdavo klausytojo sielvarte ir desperacijoj. Jis gi vesdavo toliau per kliūtis ir užtvaras, sunkumus ir pavojus, rodydamas vis šviesesnius horizontus, kol pasiekdavo aukštąjį kalną, nuo kurio Kristus sakė minioms pamokslą: ‚Palaimintieji'... Klausytoją jo žodžiai traukė tokia didele išvidine jėga, kad jis negalėjo nė per žingsnį atsilikti. Jis žengė drauge su pamokslininku ir drauge žavėjosi aukštumom", taip savo betarpiškus įspūdžius užrašė Julius Kakarieka.

Mano bičiulė Bronė Rimkevičiūtė, vokiečių okupacijos metais mokiusis Panevėžio mergaičių gimnazijoje, pasakojo: „Ne kartą esu dalyvavusi mokinių rekolekcijose prieš šv. Velykas, Per daugelį metų iš atminties išdilo kunigai, kurie jas vedė. Tik vieną kun. Alfonsą Lipnicką teprisimenu. Niekas mūsų varu į tas rekolekcijas nevarė, bet, kai būdavo pakviestas šis kunigas, į Panevėžio katedrą prisirinkdavo jaunimo sausakimšai visas tas dienas. Ne tik pamokslu klausydavomės, bet ir išpažinties kiekvienas norėjome pas šį kunigą prieiti. Prie jo klausyklos nutįsdavo ilgiausios eilės, o jis klausykloje sėdėdavo tol, kol būdavo penitentų. Tuomet jaunos mūsų galvos nesuvokė, kad keletą valandų praleidęs klausykloje, kunigas gali nepaprastai pavargti".

Kiekvienas galėtume savęs paklausti, kuo taip traukė žmones prie savęs kunigas Alfonsas Lipniūnas. Žinome, kad buvo didžiai mokytas (turėjo profesoriaus vardą), daug keliavęs po Vakarų Europą (kai kas dar nepamiršo skaitęs jo knygą „Penkių valstybių sostinėse", išleistą 1933 m.), buvo poliglotas (mokėjo rusų, vokiečių, anglų, prancūzų, lenkų, lotynų, hebrajų kalbas). Tačiau svarbiausia turbūt buvo tai, kad pats gyveno taip, kaip mokė kitus.

Ignoruoti vokiečių paskelbtą mobilizaciją ir Reicho tarnybą, visomis galiomis stengtis išsaugoti Lietuvos jaunimą — ne viename pamoksle nuskambėjusios kunigo mintys okupantams buvo nepakenčiamos ir jie, nepaisydami visuomenės opinijos, kunigą suėmė. Be abejo, vokiečiai pastebėjo Alfonso Lipniūno suorganizuotą Laisvės fondą, kuris rūpinosi ne tik mieste badaujančių žmonių šalpa, nepaisant tautybės bei įsitikinimų, bet ir siekimą ugdyti lietuviškąjį solidarumą. Šio kunigo pastangosmis universitete atgijo ateitininkai, noriai įsitraukę į fondo darbą.

Stuthofo koncentracijos stovykla — tikras pragaras, kuriame „muša, kad pabudintų iš miego, muša, kad bėgtum praustis, muša, kad greit nusipraustum, muša, kad bėgtum valgyti, muša, kad skubėtum pavalgyti, muša, kad greit stotum į kolonas, kad eitum į darbą, muša, kad greit užbaigtumei darbą ir stotumei vėl į koloną... galiausiai muša kapas ir tada, kai jis neturi ko dirbti", — rašo inžinierius Pilypas Narutis. Jeigu dar pridėsime badą, sunkų alinantį fizinį darbą, moralinį pažeminimą, turėsime tikrą žmonių naikinimo fabriką. Draugų liudijimu, kun. Alfonsas Lipniūnas čia išseko fiziškai, atrodė „sudžiūvęs kaip vaiduoklis, vos vilko kojas", nebepajėgė, kaip buvo įpratęs, šypsotis, jo veidas įgavo rimtą išraišką, tačiau savo dvasia nepasikeitė. Gavęs siuntinėlį maisto, viską tuoj pat išdalindavo, net negalvodamas pasidaryti atsargų; kaip įmanydamas guodė žmones, kėlė išlikimo viltį; kiek leido aplinkybės, atlikinėjo kunigo pareigas. Net lemtingojo etapo metu link Pucko (kelionės pradžioje buvo 500 žmonių, o pabaigoje — tik 300) kunigas Lipniūnas, pats būdamas vos gyvas nuo alkio ir nuovargio, vis pasilenkdavo kone prie kiekvieno, esesininko pistoletu pribaigto, kalinio, kad galėtų suteikti nuodėmių atleidimą ir palaiminti baigiant žemiškąjį gyvenimą. Net ir jo mirtis sietina su pa-

siaukojimu kitiems. Manoma, kad šiltine užsikrėtė, lankydamas ir šelpdamas šia liga sergančius žmones.

Per keturiasdešimtį jam Dievo skirtų gyvenimo metų kun. Alfonsas Lipniūnas užgyveno nedidelę Pucko kunigų išsaugotą dėžutę, kurioje rasti suskilusiais stiklais akiniai, Švenč. Mergelės Marijos Aušros Vartų paveikslėlis, mišiolas, perskaitytų knygų bei būsimų pamokslų konspektai. Mums, amžinai lekiantiems ir nesuspėjantiems, pernelyg susirūpinusiems, ką valgysime ir kuo dėvėsime rytoj, tai tikras įspėjimas nepasikliauti vien žemiškomis gėrybėmis.

Visais laikais džiaugiamės ir didžiuojamės iškiliomis tautos asmenybėmis, tai ir dabar drįstame kreiptis:

— Idealaus gyvenimo kunige, būdamas artumoje su Viešpačiu, paprašyk mūsų Tėvynei lengvesnio kelio į Nepriklausomybę, o mums visiems — ištverti iki galo. Juk konclageryje parengto pamokslo Didžiajam penktadieniui žodžiuos, kurių deja jau nebeteko ištarti tikintiesiems, palikai mums viltį: „Be mirties nėra prisikėlimo. Ir mes visi, ir tauta, kuri kenčia ir apmirusi, kelsis kaip pergalėtoja".

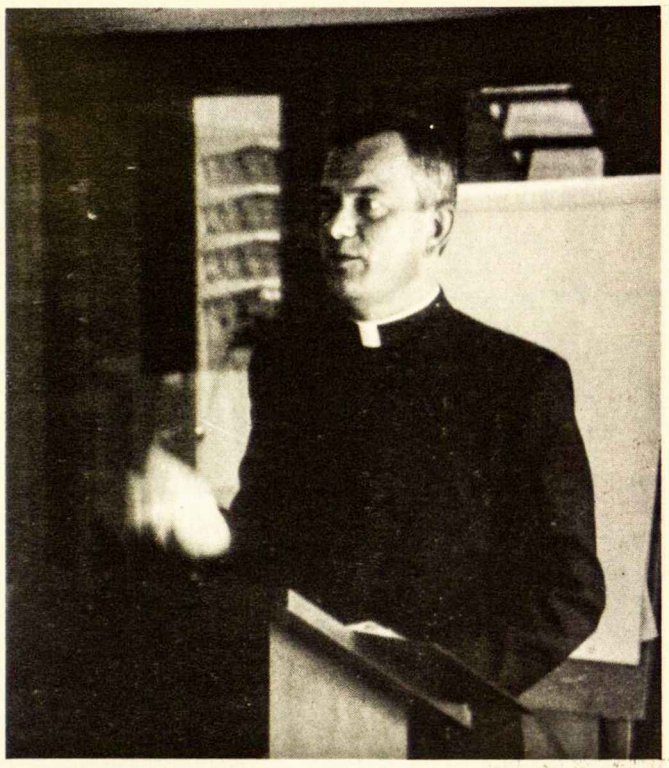

Kun. Vytautas Brilius, MIC

GALIMYBĖS IŠLIKTI TIKINČIU KOMUNISTINĖJE SISTEMOJE

Kun. Vytautas Brilius, MIC

Vakarų pasauliui tos galimybės ilgą laiką buvo neaiškios. Iš vienos pusės — triukšminga, šviesi komunistinė propaganda apie plačiausias žmogaus teises, iš kitos — sunkiai prasiskverbiančios žinios, dažnai iš neaiškių šaltinių, kurių neįmanoma patikrinti. Kartais atrodo, jog dalį gandų skleidė pačių komunistų tarnybos, kad paskui, juos radę išeivijos laikraštyje ar knygoje, galėtų triuškinti visą „buržuazinę propagandą".

Padėtis tikriausiai pagerėjo, pradėjus eiti „Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikai", kuri, kun. Pugevičiaus dėka Amerikoje ir Anglijoje, o mons. Mincevičiaus Italijoje, buvo verčiama, platinama. Tačiau Kronikoje daugiausia buvo kalbama apie tikėjimo kliūtis ir suvaržymus Lietuvoje, o ne apie galimybes. Jeigu ir buvo galima ką apie galimybes sužinoti, tai tik skaitant tarp eilučių, nes Lietuvoje buvo žmonių, kurie religines apeigas atlikinėjo slaptai arba pusiau slaptai. Savaime aišku, kad tokio tikėjimo patirtis ir būdai negalėjo būti platinami, garsinami.

Šiandien, kai Lietuvoje yra ne tik politinė, bet ir asmens bei sąžinės laisvė, nėra pavojaus pasidalinti ta patirtimi. Dar norėčiau pridurti, jog sąvokos „tikėjimas", „religija" ar „religinė praktika" yra iš esmės skirtingos. Būti tikinčiu visai nereiškia priklausyti kuriai religijai ar joje aktyviai reikštis. Tikėjimu, kurį galima uždrausti, suvaržyti, suprantame religinę praktiką, t.y. veiksmus, kuriais tikintysis, priklausydamas religijai (mūsų atveju — Katalikų bažnyčiai), siekia išpažinti, ugdyti bendruomenėje ir įdiegti gyvenime savo tikėjimo patirtį. Kitaip sakant, tikėjimo galimybė — tai religinės praktikos galimybė.

Katalikų bažnyčios nariu tampame per krikštą. Vaikus krikštyti Lietuvoje paprastai pasirūpindavo tėvai, kartais giminių paraginti. Tai padaryti tėvams per sunku nebuvo. Kai kurie tėvai — mokytojai, gydytojai, įstaigų tarnautojai — dažniausiai krikštydavo be iškilmių, kartais pusiau slaptai, neretai ir kitoje parapijoje. Daug kunigų, norėdami išlaikyti slaptumą, nevesdavo krikšto ir kitų sakramentų knygų, o vien tėvams išduodavo bažnyčios antspaudu patvirtintą krikšto pažymėjimą. Nors oficialiai valdžia tų parapijos knygų netikrindavo, tačiau buvo bijoma, kad bažnyčios tarnautojai arba naujas, valdžiai palankus kunigas, nepasinaudotų jomis negerais tikslais. Vaikus krikštydavo visi, net tie, kurie į bažnyčią nėjo, be santuokos sakramento gyveno, į Dievą netikėjo. Buvo sakoma, kad, jeigu jau esame lietuviai, tai vaikai turi būti krikštyti. Kartais

Tikybos pamoka Alytaus 8-je vid. mokykloje. Sėdi iš k.: Alytaus Angelų Sargų parapijos klebonas, dekanas Petras Dumbliauskas, kun. Pranciškus Gavėnas, atvykęs dirbti Lietuvoje iš Kanados, kun. Antanas Žukauskas, parapijos vikaras. Stovi tikybos mokyt. katechetas Alfonsas Vitkauskas.

draugų ratelyje buvo pasiteisinama, kad krikštas nieko nepakenks... Paprastai vaikai buvo krikštijami, sulaukę 1-3 metų amžiaus, negausiais atvejais — 7-8 metų. Tik labai retai krikštą reikėdavo suteikti kartu su santuokos sakramentu.

Bažnyčios, tėvų ir ateistinės valdžios interesai susikirsdavo, kai ateidavo laikas vaikus ruošti pirmajai išpažinčiai, komunijai, Sutvirtinimo sakramentui. Komunistinė konstitucija skelbė, kad mokykla yra atskirta nuo Bažnyčios ir tuo pagrindu draudžiamas bet koks organizuotas tikėjimo mokymas: mokykloje, bažnyčioje, namie ar kitur. Tėvams, norintiems paruošti savo vaikus sakramentams, tekdavo ieškoti išeities. Kai kuriuos vaikus, tiesa, nedaug jų, tikėjimo tiesų išmokydavo tėvai, pasinaudodami vienu kitu užsilikusiu prieškariniu vadovėliu, maldaknyge (dažniausiai vysk. Paltaroko parašytu, daugybę kartų pataisytu ir pogrindyje leistu katekizmu). Knygeles būdavo galima nusipirkti prie bažnyčių didesnių švenčių metu, o paskutiniais laikais jų turėdavo ir klebonai.

Tėvai, kurie galėdavo, atiduodavo vaikus į kaimą seneliams, dažnai į religingesnę aplinką, negu namuose, toliau nuo valdžios akių. Seneliai patys, arba per kitus, vaikus išmokydavo. Tėvams belikdavo atvykti į kaimą ir dalyvauti sakramento iškilmėse.

Tačiau didžiausioji vaikų dalis sakramentų mokydavosi savotiškose mokyklose. Man tai panašu į caro laikų daraktorių mokyklas, tik čia vienuolės arba pamaldžios parapijos aktyvistės surasdavo patalpas, kur ruošdavo vaikų grupes sakramentams. Tai buvo sunkus ir rizikingas įsipareigojimas, nes dažnai kaimuose jas gaudydavo. Žmonės lydėdavo, saugodavo savo mokytojas, o komunistų valdžia vengdavo viešumos, tai kartais bausdavo piniginėmis baudomis, kurias paprastai susidėję sumokėdavo mokinių tėvai. Kiek teko girdėti — gal tik 2-3 atvejus — kai vienuoles už vaikų mokymą nuteisė 6 mėn. ar 1 metams kalėjimo.

Pasitaikydavo, jog parapijos klebonas nenorėdavo, kad vienuolės mokytų vaikus, nes bijojo valdžios. Tokiu atveju vienuolės dirbdavo be jo žinios. Tačiau dažniausiai klebonai ieškodavo tokių talkininkių, paremdavo pinigais, leisdavo naudotis parapijos patalpomis. Ir

vaikams būdavo nelengva: bijant, kad kas nepamatytų, pertraukos metu neleisdavo išbėgti į kiemą. Mokydavo vaikus ir patys kunigai, ypač mažesnėse parapijose. Mokymas labai sustiprėjo pradėjus eiti Kronikai.

Kiek atsimenu, po 1972 m. Lietuvoje už vaikų mokymą kalėjimu buvo nubausti kunigai: Bubnys, Šeškevičius, Zdebskis. Visi gavo po vienerius metus. Administracinėmis baudomis ar kitomis priemonėmis nubaustųjų buvo daug, bet į tai nekreipdavome dėmesio.

Pasinaudodami visomis galimybėmis, tėvai išmokydavo savo vaikus priimti pirmuosius sakramentus. Tie, kurie dirbo vadovaujančiose pareigose arba turėjo atsakingas tarnybas, turėjo rimčiau pasisaugoti, kad neiškiltų aikštėn, nes valdžia į tai kur kas griežčiau žiūrėjo negu į krikštą. Kiek atsimenu iš neoficialios statistikos, pirmąją išpažintį atlikdavo 70-80% vaikų, Sutvirtinimo sakramentą — mažiau.

Santuokos sakramentui ateistinė valdžia darydavo mažiau kliūčių, gal todėl, kad šis sakramentas paprastai priimamas vieną kartą gyvenime, o dėl jo buvo skiriamas didesnis dėmėsys šeimos moralei.

Krikštas, „pirmieji" sakramentai — tai pasiruošimas religiniam gyvenimui, kurio kasdienybė yra malda, dalyvavimas Mišių aukoje ir naudojimasis sakramentais. Čia buvo tam tikrų suvaržymų, kurių esmę galima trumpai apibūdinti taip: „negalima eiti į bažnyčią". Įstatymai nedraudė niekam, tačiau buvo labai tvirtai ir vieningai laikomasi nuomonės, kad bažnyčias lankyti negali mokytojai, auklėtojai, gydytojai ir visi, kurie dirba šviečiamąjį ar auklėjamąjį darbą. Negalėjo lankyti ir komunistai, kurių tarpe buvo tikinčiųjų. Taip pat buvo nesuderinama su užimama padėtimi lankyti bažnyčią bet kam, kas turi vadovaujančias pareigas, kad neparodytų blogo pavyzdžio savo valdiniams. Negalima ir ligoninių medicinos seserims, slaugėms bei kitiems ten dirbantiesiems. Buvo nepatariama bet kokios įstaigos ir eiliniams tarnautojams, kad nekompromituotų savo įstaigų, ir t.t. Po visų šių „draudimų" paskui buvo rodoma pirštu, kad į bažnyčias eina tik prasti, nemokyti, seni žmonės. Paprastai visiems, kurie nepaisydami draudimo ar nepatarimo lankydavo bažnyčią, buvo taikomos didesnės ar mažesnės poveikio priemonės.

Visi, kuriems bažnyčios lankyti negalima (taip pat jų šeimų nariams), eidavo į savo parapijos bažnyčią slapčiomis, kai mažiau žmonių, vėliau vakare ar anksčiau ryte, pastovėdavo tamsiame kamputyje, arba vykdavo į kitas parapijas, į kaimus didžiųjų švenčių metu.

Augant naujai, Stalino represijų nesuniokotai kartai, veikiant kitoms priežastims, augo kartu ir galimybės išpažinti tikėjimą ir jį praktikuoti kartu su kitais.

Apie 1970 m. susikūrė vaikų ir jaunimo Eucharistijos Bičiulių sąjunga, kurios nariai susitikdavo, dalyvaudavo jaunimo rekolekcijose, katalikiškose stovyklose. Būrėsi parapijų jaunimo ir vyresniųjų aktyvai. Jiems išdrįsdavo vadovauti labiausiai Dievui ir Bažnyčiai pasišventę kunigai, vienuolės, tad jaunimas turėdavo galimybę bendrauti su rinktinėmis Lietuvos asmenybėmis. Buvo ruošiamos pamaldžios kelionės, organizuojami spektakliai, šventų vietų lankymas, kai kur prie parapijų išdrįsdavo kurtis vaikų choreliai.

Su religine literatūra buvo sunku, nes knygos buvo dauginamos rašomosiomis mašinėlėmis, labai mažais tiražais. Jas labai sekdavo ir už jų dauginimą bausdavo. Galima sakyti, kad parapijoje tik 5-10 šeimų reguliariai skaitydavo religinę literatūrą ir tai tik kas penktoje parapijoje. Tačiau, kas rimtai pasistengdavo, knygų susirasti galėjo.

Apibendrinant galima sakyti, jog komunistinėje Lietuvoje būti tikinčiu nebuvo lengva, tačiau įmanoma. Sunkumai ir kliūtys tikrai buvo realios, tačiau įveikiamos. Patys tikintieji manė, kad, kas gyvena be Bažnyčios, tai tik dėl savo kaltės. Bent slapta, pasisaugodami, būtiniausius Bažnyčios reikalavimus įvykdyti ir tikėjimo reikmes patenkinti galėjo visi.

AR KAS REGĖS MANE

Antanas Vaičiulaitis

Ar kas regės mane,
Lyg žiburėlį,
Kai už rūkų išnyksiu?

Ar kas girdės mane,
Kada ant Paukščių Kelio
Vienatvėj šauksiuos?

Ar kas sutiks mane,
Kada naktų tamsybėj
Ieškosiu Tėvo?

BUROKĖLIO KRAUJAS

Vytautas Volertas

Nežinau, ką skaičiavau, turtą ar laimę, bet šis buhalterinis įgeidis mane užpuolė staiga. Gal paveikė brolio paskutinis žingsnis. Sakiau žingsnis, o tai buvo platus šuolis.

Tasai mano jaunesnis brolelis, kurio nelaikiau dideliu vykėliu, tapo stambokos grobuoniškos bvendrovės viceprezidentu. Raminausi, kad toje organizacijoje maišosi keli viceprezidentai, tad mano brolelis nėra visagalis monarchas. Ir nepasidarys monarchu. Toliau kopti stinga vietos, nes jau atsimušė į lubas. Atsimušė, stuktelėjo, trinktelėjo, net sudundėjo. Įmonės prezidentas savo kišenėje visur tampo didesnę pusę gamybos ir gamybininkų, mašinų ir viceprezidentų. Tai jo turimos akcijos. Jomis perka, parduoda, kaičia, dovanoja, ką nori ir kada nori. Kai iškeliaus Tenai, ateis gal prezidento sūnelis, kad viską nuskraidintų pavėjui. O gal žentas įsispraus, iš brūzgynų atitempdamas turto valdžion naują giminę

Skaičiuodamas savo turto dulkeles, atidžiai žiūriu iš pašalies, kaip mano žmona lygina skalbinius. Trinkčioja lygintuvas, kartais pakyla vos įžiūrimas garelis. Viena ranka ji prilaiko lyginamų marškinių rankovę, kad nenusvirtų iki grindų ir kokių dulkelių neužgriebtų, o kita vairuoja lygintuvą. Laukiu, kada ji abi rankas pakels į viršų ir šūktels:

— Prakeiktas moters gyvenimas! Dirbi nuo ryto iki vakaro ir nėra ko parodyti. Kodėl tokia neteisybė? Jei vyras sujudina pirštus, reklamuojasi, demonstruojasi. Ir ir tikrųjų — tai lentgalis prikaltas, tai sraigtas įsuktas. O mes? Vergės!

Bet žmona nematė, kad slapta ją stebėjau, todėl tylėjo. Besiskųsdama ji dažnai pamiršta įkaitusį lygintuvą ir marškiniuose parudina dėmes. Todėl stengiuosi savo buvimu nebadyti jai akių.

Jos pirštai ilgi ir stambūs, pabrinkę nuo darbų. Brolienės, to viceprezidento žmonos, rankos buvo kaip angelo, kuris bažnyčioje pasviręs stovi ant briaunos, nes bijo skristi. Tai tokios iškilmingos buvo brolienės rankos, tačiau jos pačios jau nėra — mano giminės karjeristas, žioplas brolelis, žmonos jau neturi. Lydekėlė metėsi iš namų prūdo į greitesnę gyvenimo srovę, nušoko į kriokliusir verpetus. Taip ir dingo iš mūsų aplinkos gražios rankos.

Marškinius žmona baigė. Juos pagal kažkokias slaptas taisykles sulanksčiusi į gražų keturkampį ir padėjusi šalin, iškėlė įvairiais suraukimais, klapanėliais, sagutėm išpuoštą palaidinukę, sukeitė kojas ir paraukė kaktą. Vėl dusliai trinkčiojo lygintuvas.

— Štai kur avangardinė kūryba, — pagalvojau. — Kaip galim tokį reizginį išlyginti?

O ji braukė tai smailu, tai buku lygintuvo galu patampydama, patraukydama, ir šis žmonos uždavinys man atrodė esąs painesnis už chirurgo darbą. Gal todėl išilginės raukšlės jos kaktoje bangavo kaip ligoninės operacinėje įvairios grafos, ekranuose gyvybę matuojančios. Šios raukšlės yra ir visada buvo jos dvasinio stovio resume. Tas raukšles pirmąkart pastebėjau pirmąsyk su ja susibaręs. Tada ji virtuvėje lupo raudoną burokėlį, o aš pasakiau:

— Jau laikas pas Kalvaičius važiuoti, o tu dar nepradėjai rengtis. Ir tavo mama buvo tokia. Visur vėluoti, visur paskutinė! Šeimininkams, kvietusiems į svečius, taip pat reikia šiek tiek pagarbos!

— Man prikaišiosi mamą? Esi nevertas ją minėti! — neiškentusi paleido burokėlį į mane. Pataikė tiesiai į marškinių krūtinę. Liko raudona dėmė ir aš pagalvojau:

— Jau liejasi mūsų šeimos kraujas... — Pagalvojau ir pradėjau vesti savo šeimos pliusų ir minusų sąskaitybą. Kas ją revizuos, nežinojau. Gal duosiu pusseserei, šiuos mokslus sėkmingai baigusiai.

Ta pusseserė, viena iš gausaus pusseserių būrio, ištekėjo už egiptiečio, už gražaus ir turtingo veterinarijos gydytojo. Balta žąsis susidėjo su juodu varnu. Kiek suprantu, abu gyvena laimingai, nors jų vaikus kipšas nusivedė pakriaušėn. Svaigalai, narkotikai, visa kita ir šita...

Mano žmona dabar lygina skalbinius, apgaili savo likimą, o aš jai slapta pritariu. Sunku paprastoms, sunku išsilaisvinusioms, sunkiau persilaisvinusioms moterims. Nuo baimės, į jas pažvelgus, šiurpsta visų vyrų nugaros. Mano žmona išsilaisvinti neturėjo kada, nes augino tris vaikus. O dabar tie vaikai savo vaikus augina, trumpam išsilaisvindami tik tada, kai savo visur landžiojančius vabzdžius dienai ar dviem pas mus palieka. Vargą gindami šalin, kartais gal ir nuluptais burokėliais pasimėto.

— Klausyk! — žmona pastebėjo mane, netoliese stūksantį. — Sauliaus Danutei reikia suknelytės. Kiek matau, visos išaugtos, išblukusios. Tai stiepiasi mergaitė! Liekna kaip šaukščiukas. Būtinai reikia suknelytės.

Taigi ji lygina ir savo vaikaičių drabužėlius. Aš atsakiau ramiai ir abejingai:

— Pažiūrėsime.

— Kaip pažiūrėsime? Jei reikia, tai reikia. Nuvažiuosime ir nupirksime.

Smagu tėvynės gamtoje vasarą...

Nuvažiuosime ir nupirksime, nuvažiuosime ir nupirksime... O pinigai? Gera tau kalbėti, kai esi nuo finansinių galvosūkių išsilaisvinusi. Palygini rūbus, išverdi valgį, išsiurbini kilimus, o tada nuvažiuosime ir nupirksime... Bepigu mūsų jaunam kaimynui, kuris neseniai laimėjo valstybinės loterijos stambią premiją. (Tik gaila, kad stokojo proto. Prisikalbino kažkokia sijonuota valkatėlė, pašniukštė kurį laiką su juo už užrakintų durų ir apšvarino.)

— Ko stoviniuoji? — mintis perkirto žmona. — Pieno nupirk. Rytoj turėsime saugoti Danutės vaikus. Bent šitai sutvarkyk, matai, kad negaliu rankų praskirti. Dirbk ir dirbk! O vaikams reikės pieno.

Jei tik pasimaišau akyse, ji puola mane vaikyti. Pieno, duonos, skalbimo miltelių. Gainiojo, kai auginome savo vaikus, gainioja dėl vaikaičių. Aš pasiduodu, nes savo būdo kietumu ji daug laimėjo. Kai laukėmės pirmo kūdikio, gydytojas tarė:

— Blogos žinios, negalite gimdyti. Ir vaikui, ir jums gresia pavojus.

Žmona akimirkai pabalo, tada užsiplieskė raudonumu ir atsakė beveik ramiai:

— Daug pavojų praėjau, daug dar praeisiu. Keli koją per slenkstį, jau pavojus laukia. Gimdysiu.

— Nesuprantate, — gydytojas puolėsi žarstyti mediciniškas frazes, bet ji jau nesiklausė, išėjo, o vėliau gimdė ir pagimdė.

Kad sujungtume finansinius galus, abu juos tempiame įsiręžę. Nevyksta taip, kaip vyksta mano broleliui, pusseserei ar kaimynui.

Taip ramiai dunksi lygintuvas, toks pasitikintis žmonos veidas. Rytoj vaikaičius globosime, ji bėgios jiems iš paskos, glostys subrinkusiais pirštais galveles. Viceprezidentas brolelis neturi savo namuose nei dailių, nei subrinkusių moters pirštų. O pusseserė vaikaičių nepažįsta.

Skaičiuoju gal turtą, gal laimę.

— Tai važiuoju pieno! — šūktelėjau. — Gal reikia ko daugiau?

Dusliai dunksi lygintuvas, o rytoj namai skambės vaikų šauksmais. Sauliaus mergaitei reikia suknelytės, paieškosime ir nupirksime kaip nors.

ATEITININKIJOS PRINCIPAI

Jonas Pabedinskas

Paprastai ateitininkai, atsakydami į savo organizacijos pagrindinius klausimus, remiasi prof. Šalkauskio suformuluotais ideologijos pagrindais. Jie buvo aprašyti per pirmąjį nepriklausomo gyvenimo dešimtmetį kultūriniai ir intelektualiai greit besivystančiai tautai. Tie pagrindai atitiko tuometiniams Jakšto, Dovydaičio, Kuraičio ir Krupavičiaus patarimams ir nusistatymui, kuris išliko ir šiandien galiojantis. Principai nusakė ateitininkijos ideologinį veidą, bet dažnai buvo jais remiamasi, ieškant organizacinių klausimų išrišimo.

Sąlygos, žinoma, keitėsi per 80 metų ir ne kartą veiklos metodai buvo peržiūrimi. Mūsų tautos padėtis, skaudūs ir gilūs jos išgyvenimai, aukštas technologinis išsilavinimo lygis ir dabartinė Vakarų kultūros dominazija pasaulyje mus dažnai verčia nepamirštant savo principų, pasižiūrėti į jų pritaikymą savame gyenime.

Jų svarbą tikrai suprasti, juos suderinti kasdieninėje veikloje, savaime aišku, nėra taip lengva ir gera kartais prisiminti įtakingų ateitininkų šia tema pasisakymus.

Mūsų organizacijos formavimosi laikais, vienas iškiliausių ateitininkijos vadų buvo prel. Krupavičius. Gal mes neužtektinai įvertiname, kad prel. Krupavičius buvo ne tik Lietuvos agrarinės reformos tėvas, bet ir dėka jo politinės-visuomeninės, labai kietos kovos buvo įkurtas filosofijos/teologijos fakultetas. Dėl to katalikai išsiaugino ir išsimokslino kelias generacijas kultūrininkų ir visuomeninkų, davusių lietuvių tautai tarpkariniais metais itin krikščionišką atspalvį. Be šio ateitininko visuomeniškumo Lietuvos veidas būtų visai kitaip atrodęs. Užtat įdomu ir verta išklausyti jo pastabas apie mūsų organizaciją (*Draugas,* 1960.IX.03).

Jis tada pastebėjo: „Slankioja ateitininkiškais klausimais nuomonių, kurios nevisai suderinamos su Ateitininkų organizacijos charakteriu ir uždaviniais!" Toliau klausia: „Kokie elementai reikalingi sudaryti tam (ateitininkų) charakteriui? Statutiniai principai, nekintami statuto nuostatai, pasakyčiau ‚dogmatinės' jo dalys. Ateitininkų organizacija — gyvas organizmas. Jis turi vystytis ir augti kartu su visu gyvenimu. Jei jis sustingtų ir sustotų vietoj, atsiliktų nuo to gyvenimo, kurį turi veikti ir naujinti Kristuje, mirtų arba būtų nuspirtas, kaip nereikalingas gyvenimo balastas, į pašalį. Tačiau mano pavadinti ‚dogmatiniai' principai niekad nesikeičia ir negali keistis, jei nenorima, kad Ateitininkijos organizacija neprarastų savęs".

Jis nekintamais principais laiko: katalikiškumą, tautiškumą ir visuomeniškumą. Tačiau šios organizacijos nelaiko religine, nežiūrint, kad jos šūkis yra „Visa atnaujinti Kristuje". Pagal kanonų teises (can. 684-699)

Būrelių vadovai šių metų JAV stovykloje. Nuotr. Birutės Bublienės

jis randa, kad tikinčiųjų organizacijos — *associationes fidelium* — kurių vienos gali būti bažnytinės, o kitos religinės, neatitinka ateitininkų organizacijai. Išvardinęs kelis religinių organizacijų bruožus, jis teigia: „Yra dar visa eilė kitų nuostatų, tvarkančių šias religines organizacijas. Jų neminėsiu, nes iš tų, kuriuos paminėjau, labai aišku, kad ateitininkų organziacija nėra religinė organizacija". Peržiūrėjęs pasauliečių draugijas — *associationes laicales* — (gailestingumo darbų, asmeninio šventumo ugdymo ir panašių), jis pastebi: „Aišku, kad Ateitininkų organizacija ir tai organizacijų rūšiai nepriklauso.

Ateitininkų organizacijos užsimojimai labai platūs. Ji apima savo veikla visą lietuviškąjį gyvenimą. Tiesa, į politinį gyvenimą ji kaip organizacija nestoja. Bet jos nariai į tą darbą eina, kad ir savo atsakomybe.

Tad kas yra Ateitininkų organizacija? Paprasta katalikiška ir tautiška visuomeninio charakterio organizacija, tik ne bažnytinė ir ne religinė, kuri neša Kristų į visas gyvenimo sritis: kultūrinę, socialinę ir politinę".

Mūsų įtakingas filosofas ir vienas iš buvusių at-kų fed. vadų, A. Maceina ne vieną kartą yra pasisakęs apie ateitininkišką veidą ir organizacinius siekius. Viename šia tema straipsnių (*Ateitis,* 1949 m., nr. 1) jis siūlo kiekvienam ateitininkui „būti Dievo kariu" ir nori, kad „Ateitininkas turi būti veržlus krikščionis, kuris eina visur, kur tik reikalinga paguodos, pagalbos ir aptarnavimo; kur reikalinga pamokymo ar patarimo, galop kur reikalinga įspėjimų ar papeikimo". Jis mini kardinolo Suhard tais laikais pasisakymus: „Bažnyčia nėra partija ir krikščionys nėra partijos nariai. Ji nelaimės pasaulio, atsistodama prieš jį, kaip blokas prieš bloką ...Būti apaštalu, reiškia visa prisiimti ir visur įsiskverbti... Visa, tai reiškia, išskyrus nuodėmę, visas vertybes, net ir tas, kurios ligi šiol buvo krikščionybei svetimos... Priklausymas krikščionybei nereikalauja atsisakyti nė nuo vienos tikrai žmoniškos vertybės..." Pats Maceina, nusakydamas, kas yra ateitininkas, jį mato, kaip Dievo karalystės žemėje kūrėją ir gynėją, Kristaus meilės dėsnio vykdytoją praktiniame gyvenime ir modernios kultūros jungėją su krikščionybe, atnaujindamas šią kultūrą Kristaus dvasia. Kaip svarbiausią ir pagrindinį ateitininkų uždavinį Maceina laiko: „Mes turime sukurti naują vienybę tarp krikščionybės ir modernaus gyvenimo, kaip Bažnyčios Tėvai ją sukūrė tarp tos pačios krikščionybės ir senovinio pasaulio. Mes turime suvesti persiskyrusius Dievą ir žmogų naujojo krikščionio asmenybėje".

Stengdamiesi laikytis savų principų, ateitininkai turėjo nemažai problemų jų interpretavime ir kasdieniniame įgyvendinime, tuo labiau, kad kartais buvo skirtingų nuomonių, kaip šitie idealai turi būti pritaikyti praktiškai.

Per Ateitininkų jubiliejinį kongresą 1960 m. Amerikoje kun. Vyt. Bagdanavičius (*Draugas* 1960.XII.31), kalbėdamas apie tarpkarinę katalikišką inteligentiją — ateitininkus ir išeivius po karo, labai įžvalgiai pastebėjo: „Gal tik viena liaudies sritis, į kurią inteligentija nebuvo masiškai nusikreipusi, tai buvo kaimiškas pamaldumas. Apie jį ne kartą buvo sakoma, kad jis yra neaukštas ir davatkiškas. Ateitininkija, nors iš esmės būdama katalikiškas sąjūdis, savo religinio įkvėpimo kaimiškame pamaldume neieškojo. Ir ji pasidavė ne kartą nekritiškai lietuviško pamaldumo kritikai. Savo pamaldumo ateitininkija mokėsi moderniškuose katalikiškuose sąjūdžiuose.

Išeivijoje inteligentijos svetimumo klausimas savo tautai įgyja naujos grėsmės ir naujų formų. Išeivijos ateitininkas visose savo studijose nebeturi tos stipriai pastatytos krypties į kaimą ir į liaudį. Čia jos jis ir negali tikėtis. Jis mokomas įvairių kultūrų pilnutinėje įtakoje. Dėl to jam išlikimo vienybėje su savo tauta klausimas atsistoja visai naujoje ir pavojingoje būklėje.

Nebus sėkminga, jei mes operuosime tik lietuviškos kultūros skirtingumu ar jos statiniu pranašumu prieš kitus. Nebus įmanoma jaunam šviesuoliui iš lietuvybės padaryti atramą prieš visas tas kultūrines patirtis ir pažintis, su kuriomis jis susitinka. Gal geriau būtų lietuviškumą statyti ne kaip opoziciją visoms kitoms kultūrinėms vertybėms, bet kaip tam tikrą paklausimą joms; kaip problemą, kuria mes gyvename, kaip, pagaliau, tam tikrą visų dalykų derinį, kurio mes siekiame ir kuris mums yra gyvybiškai būtinas. Lietuviškoji problematika tokiu būdu turėtų būti tuo cementu naujai ateitininkijai, kuri vestų ją per visus moderniškos kultūros laukus".

Šie pasisakymai galioja visiems ateitininkams šiandien. Mes, atrodo, turėjome tam tikrų ydų ir tam tikrų vertybių nuo seniai ir ieškojome panašių išeičių, kaip dabar.

Antra vertus, kai kurios situacijos yra labai pasikeitusios nuo ankstyvesnių laikų. Jau tokio skirtumo tarp kaimo ir miesto nebėra, bet pamaldumo klausimas lieka aktualus. Išeivių tarpe, pavyzdžiui, yra galvojančių, kad tai asmens reikalas, o viešai jis gali pasireikšti tik kaip visuomeninė liturgija. Pagal katalikiškumo principą, ateitininkas turi atrasti tinkamą ir vertingą krikščioniui pamaldumo nusiteikimą ir būdą.

Pastebime daug paralelių tarp pirmojo pokario ir dabarties situacijos. Jakštas tada pasakęs, kad, „mes, kunigai, jau kuris laikas be atvangos vežame Lietuvos kultūros vežimą, ir ką už tai gauname iš pirmeivių, tik čaižymą botagu per pečius". Tais laikais ne tik kultūros baruose, bet ir politinėje-visuomeninėje veikloje neprastai trūko intelektualų katalikų pasauliečių.

Man užtai atrodo, kad be katalikiškumo ir tautiškumo, ateitininkams šiais laikais būtina vystyti visuomeniškumą ir inteligentiškumą. „Visa atnaujinti Kristuje" — juk nereiškia tik atnaujinti maldaknyges, giesmes ir sukrikščioninti savo asmeninio gyvenimo būdą. Sakyčiau, jei ateitininkas nėra tuo pačiu metu ne tik geras katalikas, bet ir patriotiškai nusiteikęs inteligentas su tinkamu dėmesiu visuomeniniams reikalams ir kultūrinei veiklai, tai ar toks asmuo bus tikras ateitininkas?

Kalbėdami apie visuomeniškumą turime kartu su visa kita ateitininkijos veikla, atrasti jam tinkamą vietą savo darbuose, studijose ir nusiteikime. Visuomeniškumas reiškia išeiti į viešąjį gyvenimą, per organizaciją ar asmeniškai, ir jame dirbti, jį paveikti, ar jį informuoti.

Apie tinkamą visuomenininką neseniai pasisakė kun. prof. Feliksas Juzevičius (*Į laisvę* 113)150), 1992). Jo pastabos tinka katalikams, o ypač ateitininkams, kurie reiškiasi Lietuvos politinėje veikloje. Žengiant pirmuosius žingsnius kaip laisva tauta, jis siūlo, kad mes turėtume pasirinkti teisingą kelią. Mums reikia sveikų principų, aukštos politinės kultūros, entuziazmo. Turime žinoti kryptį: „...politiškai išlavintas protas skiriasi nuo politinio analfabeto. Politinė kultūra turi ryšio su politiniu išsiauklėjimu, politiniu išsilavinimu, politiniu susiformavimu, ir štai kodėl ji yra būtina sąlyga, kai žmogus nori sėkmingai ir išmintingai veikti politinėje plotmėje". Jis tarp kitko iškelia mintį: „Yra kitas imperatyvas — mums reikia suktis visu veidu į Vakarus. Kadaise Stasys Šalkauskis įtaigojo, kad lietuvių tauta turi jungti Rytus ir Vakarus. Kaip tai beaiškintume, viena aišku, kad ši jo tezė neišlaiko istorinės logikos kritikos. Slaviškieji Rytai dominavo per daug mūsų gyvenimą, jog galėtumėme dar puoselėti panašias iliuzijas. Kad jau laikas mums nuo jų griežtai atsiriboti, tai iš naujo mus perspėja šio amžiaus mūsų tautos tragedija" ... „Aišku Vakarai turi ydų, bet Rytai turi jų nemažiau. Neneigiu, kad Rytai turi įdomių vertybių, bet Vakarai turi jų dar daugiau. Todėl tikrai nepralaimėsime nieko, o tik daug laimėsime, jei suksimės visu veidu į Vakarus".

Kad tvirtai ir tinkamai ateitininkas galėtų su Kristumi žengti į, kaip prel. Krupavičius išsireiškė, „visas gyvenimo sritis: kultūrinę, socialinę ir politinę", jis turi būti tvirtas katalikas-inteligentas. Ne tik, kad „ateitininkų organizacijos užsimojimai labai platūs", jo asmeniški interesai taip pat turi būti įvairūs. Tarpkarinėje Lietuvoje, krašto kultūrinio gyvenimo nebuvo galima jokiu būdu įsivaizduoti be ateitininkų įnašo. Jie toje srityje aiškiai pirmavo.

Tarpkariniais laikais aršesni kairieji, norėdami įžeisti ateitininkus, juos vadinę „šventakupriais". Tačiau man tas pavadinimas beveik patinka. Nežiūrint, kokia tema kalbėčiau, kokį madingą kostiumą dėvėčiau, man malonu, kad būtų žinoma, jog anot jo, man ant nugaros yra dvasinis kryžius.

Ateinančiais metais būsiu ateitininkas jau 50 metų. Nesu užtektinai dievobaimingas ir mielaširdingas. Savo veikloje buvau ir esu daugiau visuomenininkas. Klausydamas kai kurių nuomonių iš Lietuvos, kartais pagalvoju: ar šiais laikais nebus vietos ateitininkijoje žmogui, kaip aš. Ar yra ir bus vietos mūsų organizacijoje kultūrininkams ir visuomenininkams? Ar jiems atviros durys, ar pro jas reikia veržtis? Ar mes dėl trumpalaikių uždavinių radikaliai keičiame ne tik veidą, bet ir pagrindinius ateitininkijos bruožus?

Tai klausiame, tikėdamiesi suprantą dabartinės ateitininkijos Lietuvoje problemas, ypatingus uždavinius, didžiai nenormalią padėtį ir nuoširdžias pastangas atsinaujinti Kristuje. Prisimename per kančias išlaikytas krikščioniškas tiesas ir moralų gyvenimą, dabar pasiryžimą tokį gyvenimą puoselėti ir kitus tokio mokyti. Tos tiesos buvo be kompromisų ginamos žiauriose sąlygose, tad ir dabar iš tų, kurie nori vadintis ateitininkais, to, atrodo, galima reikalauti. Juo labiau, kad jokių pavojų būti moraliu ir krikščionišku žmogumi nebėra. Reikia tik gilaus ir užsispyrusio užsiangažavimo. Suprantama ir pagrindinė tezė, kad dabarties sąlygose svarbiausias katalikų užduotis yra atsverti bolševikinį palikimą — bedievybę. Tai pasiekti gali būti skirtumų dėl taktikos ateitininkų tarpe. Tyrieji krikščionys, tie kurie priespaudos metais patyrė, kad bet koks kompromisas veda į kitą kompromisą, atsimena, kad tas užsispyrimas juos atvedė į laimėjimą, ir plačios visuomenės pagarbą jų nusistatymui. Gerbdami šitokį nusiteikimą, ateitininkai tačiau turėtų pagalvoti, jog jų organizacija nėra vienintelė, kuri gali dirbti eucharistinį darbą. Yra daugiau bažnytinių ir religinių lietuvių organizacijų, kurių tikslai ir principai atitinka tautos sukrikščioninimo veiklai. Visiems katalikams rimtai reikėtų pagalvoti, kiek žalos būtų padaryta, jei ateitininkai atsisakytų siekti galimos įtakos per savo kultūrinę ir visuomeninę veiklą. Tarpkarinėje Lietuvoje, ateitininkija, nebūdama nei bažnytinė, nei religinė organizacija ir veikdama pagal savo visus principus, pasiekė krikščionybei didžius laimėjimus savo tautos viešajame gyvenime. Iš tos patirties išeidami, savęs klauskime: kas būtų įvykę, jei ateitininkai būtų puoselėję tik religinę veiklą nuo pat mūsų valstybės formavimosi laikų — panašioje situacijoje kaip darabr?

VIENI AR VISI KARTU

Indrė Čuplinskaitė

Paskaitos tekstas, skaitytas Detroito ateitininkų Šeimos šventėje 1992.V.17

Manau, kad daug iš jūsų esate matę filmą „Dead Poets Society". Jame Robin Williams vaidina mokytoją, kuris bando iššaukti savo mokinių individualumą, kiekvieno mokinio asmeninius talentus. Vienoje filmo dalyje, jis išsiveda mokinius laukan ir įsako eiti ratu aplink. Iš pradžių kiekvienas eina savo greičiu ir savo būdu, bet netrukus jie išsilygina ir ritmingai žengia vienodu žingsniu. Šiuo pratimėliu mokytojas parodo mokiniams, kad jie turi tendenciją suvienodėti, tapti dalimi grupės. O jis kaip tik nori juos išjudinti, kad jie taptų individais: vienodumas pastatomas prieš įvairumą.

Negalime neigti, kad turime būti ištikimi sau — turime būti savimi, o ne kuo nors kitu. Negalime pasiduoti kitų įtakai ir tapti kitokiais tik dėl to, kad taip kiti daro. Būti savimi kartais reiškia atsiskirti ir nedaryti to, ką kiti daro.

Pavyzdžiui, mes išlaikydami lietuvių kalbą ir kultūrą, tam tikru būdu išsiskiriame iš kitų šiaurės amerikiečių. Dažnai jaučiame spaudimą „suamerikonėti", bet tam atsispiriame, nes norime išlaikyti savo identitetą.

Norėčiau šiandien pristatyti šiek tiek paradoksišką mintį. Manau, kad Šiaurės Amerikos populiarioj kultūroj randame ne tik spaudimą pritapti, bet taip pat spaudimą atsiskirti, būti skirtingais, būti individais. Perdėtas individualizmas, man atrodo, netinka realybei ir jame atsiranda tam tikros problemos.

Šiandieninėje populiarioje kultūroje būti skirtingu, o ypač naujovišku, laikoma teigiamu dalyku. Skatinama būti nepriklausomu, kitokiu, atlikti darbus taip, kaip jie anksčiau nebuvo daromi. Naujoviškumas laikomas pažanga. Laikytis tradicijos — senoviška bei konservatyvu.

Ši populiarios kultūros galvosena, skatinanti būti individais ir skirtingais, mums atrodo kasdieninė, normali ir teisinga, todėl kartais įdomu sužinoti, iš kur kai kurios idėjos kyla. Kai sužinome, kad nevisada kuri pažiūra buvo natūrali ar normali, tada galime lengviau pagalvoti apie kitokius galvojimo būdus. Tad noriu, kad ir nelabai išsamiai nurodyti, iš kur kyla mūsų šiuolaikinis gana aštrus individualizmas.

Labai daug idėjų, kurios šiandien dominuoja populiariąją kultūrą, buvo suformuluotos filosofų per paskutinius tris šimtmečius, laikotarpyje pavadintame Švietimo amžiumi. Nors šiame laikotarpyje buvo iškelta daug idėjų, paminėsiu tik kelias, mano paskaitos tikslui svarbiausias: tai pasitikėjimas racionalumu ir praeities nepaisymas. Įdomu, kad jos tebedominuoja šiandienines pasaulėžiūras.

Pirmiausia buvo labai pabrėžiamas racionalumas, logiškas galvojimas. Išvados tik tuomet teisingos, jeigu prie jų įmanoma protu prieiti. Išvados, kurios pasiekiamos tikėjimu, intuityviu galvojimu, nebuvo labai rimtai vertinamos. Kartu su šiuo racionalumu augo pasitikėjimas individu. Kiekvienas atskiras žmogus, naudodamas savo protą, galėjo prieiti prie pilno realybės supratimo. Buvo kritikuojamos bet kokios institucijos ar grupės, kurios bandė pasakyti kitiems ką nors apie tiesą.

Taip pat buvo atmetama praeitis. Žmonės pradėjo vis daugiau tikėti pažanga — tas, kas nauja, tai gera. Buvo galvojama, kad žmonės praeityje ne tiek daug suprato, kiek žmonės dabartyje. Atmetant istoriją, buvo atmetamas tam tikras santykis su visa praėjusių laikų žmonija. Atmesdami istoriją, žmonės teigė, kad jiems nereikia to, kas buvo anksčiau, nes tai neturėjo jokio įnašo į dabartį.

Turiu vieną pavyzdį, kuris gal šiek tiek sukonkretins šituos pasikeitimus galvosenoje kelis šimtus metų. Šis pavyzdys apie meną — o menas labai gerai atspindi, ką žmonės galvoja. Gali daug ką sužinoti apie žmogų, pažiūrėjus į tai, ką jis sukuria.

Viduramžiuose ir dar anksčiau du dalykai būdingi meninko ryšiui su savo menu. Pirmiausia menininkas nepasirašydavo po savo kūriniu. Nebuvo tiek svarbu, kas ką nutapė, svarbu, kad kūrinys gražus ir atspindėjo tiesą. Antra, menininkas ne tiek stengėsi sukurti ką nors nauja. Jis nenorėjo žiūrovų nustebinti kuo nors nematytu. Vertinama viskas, kas buvo praeityje, semiamasi iš tradicijos. Be abejo, menininkai pridėdavo ir savo unikalumo, bet tai nebuvo pagrindinis jų kūrybos tikslas. Bandydami pagauti grožį savo kūryboje, jie kūrė tai, kas buvo visiems suprantama.

Šiandieną mene daug daugiau pabrėžiamas individualus menininkas. Jis pasižymi savo skirtumais, o ne panašumais.

Paviršutiniškai pažvelgusi į praeitį, norėčiau pristatyti kelis teiginius, kurie charakteringi šiandienos populiariajai kultūrai. Pasikeitimai galvojime, kurie įvyko per paskutinius kelis šimtus metų mus priveda manyti: 1. kad mes esame pirmiausiai atskiri individai, 2. kad mes sau priklausome, 3. kad mes kažkaip padarome save, 4. kad mes galime prisiimti pilną nuopelną už tai, kas mes esame, 5. kad kiti mums negali pasakyti, ką daryti, kokiais būti. Iš to kyla klausimas: koks yra žmogus ir kas pagrindžia santykius su kitais?

Nors individualizmas turi ir daug teigiamų elementų, iš neigiamos pusės, jis veda prie atsiskyrimo nuo kitų. Šis atsiskyrimas, man atrodo, gerai susumuojamas paprasto pasisakymo: „Nesikišk į mano reikalus — aš esu aš, ir tu nieko bendro su tuo neturi". Toks galvojimas ne tik neprisileidžia kitų, bet taip pat leidžia mums nesikišti į kitų reikalus: aš neturiu teisės kitiems sakyti, ką jie turi daryti. Nebeturime atsakomybės už kitus.

Gyvendami Šiaurės Amerikoje, manau, visi esame šiek tiek pasisavinę šitokią galvoseną, ypač mes jaunesnieji, kurie esame čia gimę ir augę. Bet mes esame paveldėję ir kitą pasaulėžiūrą, kuri gerokai skiriasi. Esame katalikai. Katalikiška tradicija mums siūlo kitokį asmens ir bendruomenės supratimą.

Šiek tiek pagalvojus kas mes esame, staiga paaiškėja, kad esame vieni kitų dalis. Reikia tik kelių paprastų pavyzdžių, kad šitas paaiškėtų: 1. mes nesame atsakingi už savo fizinį sukūrimą; 2. vargiai, ar esame sukūrę kokių nors, visiškai naujų idėjų — ir net jei tas yra pasisekę, tai yra bent iš dalies produktas viso, ką mes esame iš kitų išmokę; 3. mes dažnai net esame identifikuojami santykiais su kitais: aš esu Indrė, bet taip pat savo tėvų dukra, brolių sesuo.

Mes gimstame iš santykio tarp dviejų žmonių ir toliau esame per visą gyvenimą kviečiami bendrauti su kitais — kurti bendruomenę. Nežiūrint, kiek populiarioji kultūra skelbtų, kad esame atskiri nuo kitų, pasirodo, kad mes visi turime daug bendra, kad esame šaukiami būti vieni kitų dalimi.

Skelbdama individualizmą, populiarioji kultūra tuo pačiu verčia mus būti tobulais ir savarankiškais. Mes negalime turėti trūkumų. Bendruomeninis priėjimas prie žmogaus pripažįsta, kad mes visi esame kažkaip sužaloti, kad mums visiems ko nors trūksta. Sueidami kartu, tapdami vieni kitų dalis mes galime papildyti kitų trūkumus ir leisti jiems turėti tai, ko mes patys neturime. Jeigu aš negaliu būti kantri, gal kas nors kitas galės būti kantriu už mane; jeigu aš bijau, gal iš kito gausiu drąsos, o aš jam duosiu ramybės, nes jis turi tendenciją nervintis. Mes jungiamės, nes esame netobuli. Be abejo, šitoks susijungimas, šitoks bendravimas nelengvas, nes turime prisipažinti, kad esame netobuli. Turime išmokti priimti dovanas iš kitų. Dažnai kalbame, kad yra sunku duoti, bet, man atrodo, kad tiek pat sunku prisipažinti, kad turime gauti ką nors iš kito. Tada jaučiame priklausomumą, esame nebesavarankiški.

Ši pasaulėžiūra, kylanti iš bendruomeninės perspektyvos, kaip tik yra būdinga katalikams. Bažnyčia yra bendruomenė. Nors mes patiriame Dievą asmeniškai ir galime per asmeninę maldą su Juo patys vieni kalbėtis ar bendrauti, didesnė dalis katalikiško gyvenimo yra bendruomeninė. Daug ką turime atlikti kartu. Mišios yra bendruomeninė malda. Sakramantus mes turime iš kito žmogaus rankų priimti. Mes negalime sau patys duoti komuniją, savę pakrikštyti, ar sau nuodėmes atleisti. Pats Kristus nesakė: „Kai tu apie mane pagalvosi, aš būsiu su tavimi". Jis sakė: „Kai du ar trys susirinks mano vardu, ten ir aš būsiu". Dievas pasirinko veikti per kitus žmones, o mes — žmonės — nesame visada patikimi.

Krikščionybė taip pat nėra tikėjimas, apie kurį pasiskaitai instrukcijų knygutėje ir pagal tuos nurodymus gyveni. Esu tikra, kad visų mūsų tikėjimą yra giliausiai paveikę kiti žmonės, kurie sugebėjo krikščioniškai gyventi. Čia reikėtų paminėti Bažnyčios tradiciją. Bažnytinė tradicija nėra tik veiksmai, kuriuos mes įpratę atlikti. Jos negalime lyginti su kultūrinėmis tradicijomis. Bažnytinė tradicija yra kaip gyva instrukcijų knygutė. Tai tiesa, perduodama iš kartos į kartą apie Kristų ir Jo Naująją Žinią. Vėl matome, kad bendruomenė svarbi, nes ši tiesa turi būti perduodama iš vieno žmogaus kitam. Neužtenka tik perskaityti Šv. Raštą. Mums reikia kito žmogaus, kuris tą tikėjimą savo gyvenimu paliudytų.

Baigdama, noriu trumpai susumuoti, ką jums bandžiau perteikti. Pradėjau su vaizdeliu ir filmo „Dead Poets Society", kuriame pabrėžiama kiekvieno asmens individualumas: svarbu išugdyti savo ypatingus talentus. Nėra klausimo, kad tai yra svarbu. Tačiau tai nereiškia, kad mūsų asmeniškos ypatybės turi būti ugdomos tik dėl atsiskyrimo nuo kitų.

Prisiminkime, kad žodis katalikas graikiškai reiškia „universalus". Tai reiškia, kad ta tiesa, į kurią tikime, turi būti iš esmės prieinama ir aktuali kiekvienam žmogui šiame pasaulyje. Kaip katalikai, kaip universalūs žmonės, mes tikime, kad turime kažką bendrą su visais kitais pasaulyje. Joks žmogus mums negali būti visiškai svetimas. Be abejo, šitokį įsitikinimą labai sunku įgyvendinti, tai akivaizdu, pažvelgus į neseniai įvykusias riaušes Los Angeles mieste. Šiaurės Amerikoje įvairios rasės jaučiasi viena kitai svetimos, neranda bendros kalbos, bendros patirties. Net nereikia žiūrėti į valstybinio masto problemas, pažvelgę į savo asmeninį gyvenimą. Lengvai rasime bendravimo sunkumo pavyzdžių.

Tikėdami į bendruomenę, turime leisti kitiems į mus įžengti ir tuo pačiu turime įžengti į kitus žmones, įsijungti į kitų gyvenimą.

Valerija Genienė

– – –

Būk panaši į sklidiną
gerumo upę, neturinčią
pradžios nei pabaigos.

Būk panaši į saulėtą dieną,
kurią prisiminti
kiekvienas norėtų.

Būk panaši į trapią viltį,
nešančią beribį tikėjimą.

Būk panaši į svajonę,
kuri būtinai išsipildytų.

Būk panaši pati į save,
kad kiekvienas atpažinti galėtų.

* * *

Kankinama laimės troškulio
išsikasiau gilų tikėjimo šaltinį.
Langus ir sienas
nuklijavau laukimu.
Namą paramsčiau viltimis,
Tik pamiršau praverti duris,
pro kur galėtų įeiti
i š s i p i l d y m a s . . .

* * *

Atidaryk vienatvės narvą.
Išleisk ilgesį.
Tegul klajoja miesto gatvėm
ir ieško laimės.
Gal sutiks savižudį,
bestovintį ant mirties slenksčio,
ir vėl prikels gyvenimui.
Gal suras kažkieno
paliktą kūdikį ant tako,
sušildys ir priglaus.
Išklausyk ir išgirsk.
Šią akimirką tavo rankos
ir siela kažkam reikalinga...
Tegul sudaužo vienatvės narvą,
žmogaus prasmių prasmė —
būti reikalingu.

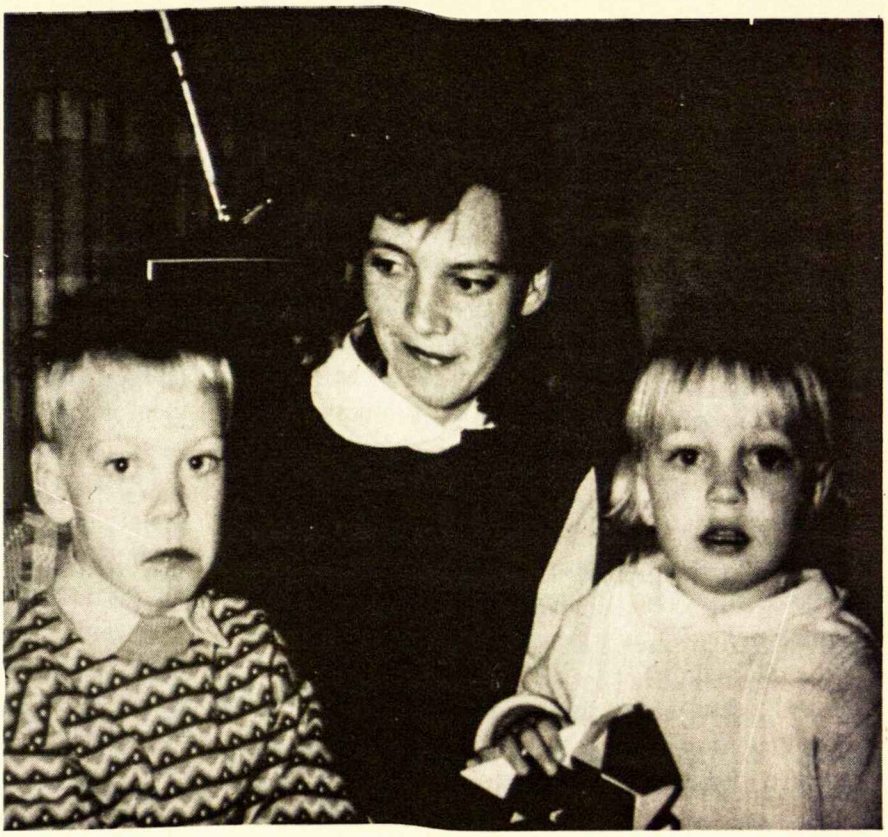

Valerija Genienė su sūneliu Justinu ir dukrele Tomute.

* * *

Skrenda gulbelė baltoji,
skrenda jaunystė mano.
Neša gražiausius metus.
Norėtum sušukti, pašaukti
bet nedrįsti, nes bijai —
nepažins, nesustos,
nors esi ta pati, kaip prieš daugelį metų,

tik pavargus labai
nuo to ilgo ėjimo
per kančią ir džiaugsmą
per savo pačios dienas.
Esi ta pati, kaip prieš daugelį metų.
Tik skrenda gulbelė baltoji
ir neša brangiausius metus...

TYLINČIOJO VEIKIMAS

Sesuo M. Palmira

Kai sėkla patenka į žemę, ji glūdi ir bręsta tyloje. Augimo procesas vyksta negirdimas. Pušų miškai išauga ant uolų, akmenis apvainikuodami žaluma. Kokia ausis gali nugirsti bręstantį ir besiskleidžiantį gėlės žiedą? Gamtoje tylos pulsas yra nuostabus, nes čia pilna gyvybės ir veiklos. Tyla nėra beskonė tuštuma, joje yra gaivaus maisto ne tik gamtos vystymuisi, bet ir žmogaus dvasinei brandai.

Šiuolaikinėje civilizacijoje kalbėti apie tylą yra lyg ir nereikšminga. Triukšmingi garsai, tranki muzika — neretas reiškinys ne tik jaunimo grupėse. Nors klausa iš dalies nukenčia, bet įprotis laimi.

Šalia tylos gamtoje yra dar ir kita tyla — dvasinė. Tai tylusis Kristus Eucharistijoje, kuri keičia sielas iki giliausių gelmių. Kai šv. Mišių metu Kristus nužengia ant mūsų altorių, Jis paliečia širdis taip tyliai, kad jei nenutilsime viduje, nepajusime Jo esančio šalia mūsų ir mumyse. Tik nutildžius minčių bruzdesį, nurimus dvasiai, galima jį pajusti ir Jo žodį išgirsti.

Kai Kristus skelbė Gerąją Naujieną, Jo žodžiai aidėjo Palestinos kalneliais. Piloto teisiamas, Jis tepratarė kelis sakinius. Kryžiaus kely, nors jėgoms išsekus, Jis ramino raudančias moteris. Mirties agonijoj ant kryžiaus pasakė nepamirštamus „Septynis Žodžius". Nors Eucharistijoje Kristus neprabyla girdimu žodžiu, bet tyliai mums kalba tiesiai į širdį. Nevienas, tos tylinčios jėgos paliestas, palieka viską ir seka Jį visą savo gyvenimą.

Pirmųjų šimtmečių tikintieji, slaptydamiesi nuo persekiojimų, šv. Mišių auką aukodavo patikimų žmonių pastogėse. Be giesmių, muzikos, iškilių apeigų, bet gyvu tikėjimu jie priimdavo Kristų Eucharistijoje stiprėdami dvasia ir plisdami skaičiumi. Susitelkę katakombose, priėmę šv. Komuniją, išeidavo į areną žiauriai mirčiai.

Gali kilti klausimas: „Viešpatie, ar nepadarei klaidos taip nuostabiai nutildamas, pasilikdamas paprastam duonos gabalėlyje ir vyno taurelėje?" Žmogaus protas ieško garsaus, sudrebinančio žodžio. Nevienas, ieškantis dvasinės atgaivos, keliauja į stebuklais garsias vietas, kad išgirstų, pajustų ką nors nauja, negirdėta. Nuolatinė pilka kasdienybė skurdina asmenybę. Gera atverti akis į tolius, tačiau ne visi gali keliauti, jungtis į šventkelionių grupes, o gal ne visiems to ir reikia.

Kiekviena asmenybė gali būti įvairi ir šakota, jos dvasiniai poreikiai skirtingi, imlumas ir pajėgumas išnaudoti turimą aplinką labai nevienodas. Galima daug kartų eiti tuo pačiu taku ir nepastebėti, kas yra šalia tako. Žmogus, įsisupęs į kasdienybę, kartais neturi jėgų pasidairyti jį supančioje aplinkoje, kad surastų sielai maisto. Vidinis nuovargis paliečia ir religinį gyvenimą, todėl sekmadienio Mišiose tylus Kristaus atėjimas į mūsų tarpą gali likti mažai pastebimas.

Kristus siūlo mums savo meilę ir ištikimybę. Neradęs atgarsio, jis ir pasilieka tylus. Bet, jei siela atsako gyvu tikėjimu, nuoširdžiu atvirumu, įvyksta stebuklas, Asmuo, atradęs Kristų, Gyvojo Dievo Sūnų, atranda savo gyvenimo prasmę ir laimę. Tikėti realiu Kristaus buvimu Eucharistijoje nėra lengva. Kristus tai žinojo, bet savo nuosprendžio pasilikti Švenčiausiame Sakramente neatšaukė.

„Ir paėmęs duoną, jis sukalbėjo padėkos maldą, laužė ją ir davė apaštalams tardamas: ‚Tai yra mano kūnas, kuris už jus bus atiduodamas. Tai darykite mano atminimui'. Lygiai taip po vakarienės jis paėmęs taurę sakydamas: ‚Ši taurė yra Naujoji Sandora mano kraujuje, kuris už jus išliejamas' (Luko, 22, 19-20)".

Jono Evangelijoj dar aiškiau pasakoma: „Tuomet žydai ėmė tarp savęs ginčytis ir klausinėti: ‚Kaip jis gali mums duoti valgyti savo kūną?' O Jėzus jiems kalbėjo: ‚Iš tiesų, iš tiesų sakau jums: jei nevalgysite Žmogaus Sūnaus kūno ir negersite jo kraujo, neturėsite savyje gyvybės. Kas valgo mano kūną ir geria mano kraują, tas turi amžinąjį gyvenimą. Ir aš jį prikelsiu paskutiniąją dieną. Mano kūnas tikrai yra valgis, ir mano kraujas tikrai yra gėrimas. Kas valgo mano kūną ir geria mano kraują, tas pasilieka manyje ir aš jame'.

Tai išgirdę, daugumas mokinių sakė: ‚Kieti jo žodžiai, kas gali jų klausyti'. Jėzus, žinodamas, kad daugelis mokinių murma, paklausė: ‚Jus tai piktina?' Nuo to meto nemaža jo mokinių pasitraukė ir daugiau su juo nebevaikščiojo. Tada Jėzus paklausė Dvylika: ‚Gal ir jūs norite pasitraukti?' Simonas Petras atsakė: ‚Viešpatie, pas ką mes eisime? Tu turi amžinojo gyvenimo žodžius' (Jono 6, 55-68)".

Ir po to liūdno fakto, kai daug mokinių Jį paliko, Kristus savo žodžių neatšaukė. Jis pasiliko su mumis iki pasaulio pabaigos. Kol pasaulyje bus bent vienas kunigas, aukojantis šv. Mišias, Kristus Eucharistijoje bus su mumis.

TROŠKŪNŲ KUN. A. LIPNIŪNO KUOPOJE

Labai norėčiau visus „Ateities" skaitytojus supažindinti su Troškūnų kun. A. Lipniūno ateitininkų kuopa, bet prieš tai truputį parašysiu apie Troškūnus.

Troškūnų miestas yra Juostos aukštupio dešiniajame krante, 37 km į pietvakarius nuo Panevėžio. XVI a. Troškūnuose apsigyveno bernardinai vienuoliai, o 1789 m. vienuolyno gvardijono kun. P. Dambrausko rūpesčiu buvo pastatyta mūrinė bažnyčia. Joje ir šiandien galime matyti senų, vertingų religinio meno pavyzdžių: Šv. Antaną ir Šv. Pranciškų Asižietį iš XVIII a., Švč. Trejybės paveikslą iš XIX a. ir kitus.

Šios senos ir gražios bažnyčios aplinka ir išaugino mus, ateitininkus. Tiesa, didžiausią darbą kuopos steigime atliko buvęs Troškūnų klebonas kun. S. Kazėnas. Tik jo dėka mes ir dabar galime skelbti Kristaus žodį. Pirmomis ateitininkėmis tapo Jurgita, Rasa, Ligita ir Neringa. Jurgita yra jaunimo chorelio vargonininkė — vedėja. Laikui bėgant, kuopos narių sąrašas ilgėjo. Dabar kuopoj yra apie 20 narių, ne tik mergaičių, bet ir berniukų.

Antradieniais ir sekmadieniais vyksta jaunimo šv. Mišios. Jų metu mes giedame, skaitome skaitinius, psalmes, prašymus. Būna labai įspūdinga. Džiugu matyti savo draugus, surimtėjusius, pakilusius nuo kasdienybės. Ne viena moterėlė šv. Mišių metu ir ašarą nubraukia... Tiesa, chorelis nėra labai didelis ar stiprus, bet, mano manymu, svarbu, kad mes giedame, stengiamės išlaikyti Šv. Dvasią ir ja sušildyti nuo nevilties ir skausmo sustingusias žmonių širdis.

Kartais po Mišių susirenkame pas parapijos kleboną, kuopos globėją kun. S. Filipavičių. Čia kartu aptariame kuopos problemas, pagiedame, pasikalbame. Neseniai mes su klebonu buvome nuvykę į Kauną: pabuvojome Pažaislio vienuolyne, kunigų seminarijoje, katedroje ir M. Žilinsko galerijoje. Ekskursija buvo labai maloni.

Kaip ir pernai, šiemet visi kartu surengėme Velyknaktį. Kristaus Prisikėlimo nakties įspūdžius ilgai po to nešiojome savo širdyse. Neužmiršome ir, tradicija tapusios, mūsų kuopos šventės — Velykų. O kokie mes, tie Kun. A. Lipniūno ateitininkų moksleivių kuopos nariai? Mes linksmi, mylime Dievą, skelbiame Jo amžinybe tapusius žodžius. O kokie jūs? Kokia jūsų veikla? Tai būtų smagu, jeigu atsilieptų kuri kita Kun. A. Lipniūno vardo moksleivių kuopa! Galite mums rašyti: Vytauto — 1, Troškūnai, Anykščių rajonas, 4950, Kun. A. Lipniūno ateitininkų kuopai.

Ne kartą buvau paklausta: kodėl esu ateitininkė? Ir pati sau dažnai užduodu šį klausimą.

Aš ieškau... Ieškau tų jėgų, verčiančių mus judėti, mąstyti, galvoti. Aš bandau savyje peržengti nesupratimo, abejojimo ribą, bandau suvokti, kas yra variklis, skatinantis mus gyventi.

Man įgriso materialiniai dalykai. Žmogus, kreipdamas tik į juos dėmesį, sudaiktėja, nužmogėja. Kai žmogus visko pertekęs, jo dvasia tarsi užsnūsta. Kiekvienas žmogus turi trūkumų. Tai labai natūralu. Tačiau nėra natūralu, kad mes šių trūkumų nesistengiame atsikratyti. Kiekvienas žmogus savaip supranta gyvenimą ir savaip bando išsiaiškinti jo „sudėtines dalis". Ypač jaunimas jaučia, kad visą laiką kažko trūksta, kažko reikia ieškoti. Man tas „kažkas" yra Kristus. Tai pajutau, bendraudama su ateitininkais. Esu jiems dėkinga ir dabar galiu tvirtai pasakyti, kad nesigailiu tapusi ateitininke. Visiems abejojantiems galiu patarti nusimesti abejojimo pinkles ir tapti tikrais ateitininkijos žiedais.

Jūratė Eivaitė

ALYTAUS DEKANATO JAUNIMO DIENA

Jaunimas — mūsų tautos ateitis. Šiuo ekonomiškai, politiškai nestabiliu Lietuvai laikotarpiu jis turi ypač daug problemų, ir ne tik buitinių... „Jaunas žmogus yra žiedas. Tačiau jis visada žydi chaotiškoje jausmų ir nerimo audroje. Jam gresia pavojus nulūžti pačioje pavasario kaitroje ir palaidoti visas Dievo ir žmonių viltis, jeigu negaus užuovėjos..." (P. Brazys. MIC).

Šios „užuovėjos" ieškodamas ir rinkosi Alytaus jaunimas į 9-tą vidurinę mokyklą š.m. gegužės 17 d. Iniciatorius ir įkvėpėjas surengti šią dieną buvo Šv. Tėvas Jonas Paulius II. Mat jis į viso pasaulio jaunimą kreipėsi laišku „Eikite į visą pasaulį ir skelbkite Evangeliją". Šiuos žodžius bažnyčia skiria kiekvienam pakrikštytam, nes ta pati Dvasia, kuri mus padarė Dievo vaikais, šiandien žadina evangelizacijai. Juk tiek daug jaunų žmonių nepaliaujamai ieško Kristaus. Daugelis Dievą atmeta iš nežinojimo, o tikėjimas gimsta klausant. Šv. Povilas rašo: „Kaip gi jie įtikės tą, apie kurį negirdėjo? Kaip išgirs be skelbėjo?" (Rom. 10;14).

Pernai baigiamajame Čenstochovos susitikimo akte Šv. Tėvas įteikė tautų atstovams uždegtas žvakes, kviesdamas nešti Kristaus šviesą į kiekvieną pasaulio kampelį. Ši šviesa yra vilties ženklas Lietuvai, mūsų miestui. Malonu, kad daug jaunimo tai suprato ir atsiliepė į Šv. Tėvo raginimą. Apie šimto žmonių eisena nusidriekė paskui ateitininkų vėliavą nuo 11-osios parapijos bažnyčios link 9-os vid. mokyklos. Žygiavome Alytaus miesto gatvėmis ir, skambant gitaros akordams, giedojome giesmes. Mokykloje visi gavo giesmynėlius, o salėje viskas buvo paruošta Šv. Mišiom, kurias kocelebravo svečias iš Brazilijos kun. Gavėnas. Jų metu visi giedojome giesmes, kurios, tarsi auka Dievui skambėjo iš visų mūsų širdžių.

Po Šv. Mišių kalbėjo svečias iš Brazilijos ir vyskupijos ateitininkų valdybos pirmininkas gyd. A. Geležius. Po to vaišinomės. Už visas gėrybes Dievui padėkojome giesmėmis. Pagaliau atėjo svarbiausia renginio dalis. Visi dalyviai pasiskirstė į grupes (ant giesmynėlių nupieštos Komunijos taurės buvo nuspalvintos šešiomis spalvomis; pagal tai ir pasiskirstė). Pradėjome svarstyti Jaunimo dienai skirtus klausimus, kurie jaudino ne vieną. Kiekviena grupė turėjo apsvarstyti ir pareikšti savo nuomonę vienu iš šešių klausimų. Tarp dalyvių užsimezgė gyvos diskusijos. Kiekvienas galėjo pareikšti savo nuomonę, pasakyti jį jaudinančias problemas. Diskusijų metų supratome, kad tarp mūsų jaunimo dar nėra visiško atvirumo, pagarbos, labai trūksta artimo meilės ir tokie renginiai jaunimui labai reikalingi. Buvo nuspręsta per jaunimo šv. Mišias groti ne tik vargonais, bet įvesti ir liaudies instrumentus, smuiką, gitarą. Daug įvairių pasiūlymų buvo išsakyta diskusijų metų. Pasibaigus klausimų svarstymui, visi giedojome Šv. Mergelės Marijos litaniją, tuo tarsi užbaigdami gegužines pamaldas.

Renginyje dalyvavo atstovai iš penkių parapijų: Šv. Kazimiero, Angelų Sargų, Krokialaukio, Miroslavo ir Rumbonių. Pabaigoje visi buvo pakviesti į linksmą vakaronę: skambėjo gitaros, vargonų, akordeono garsai, visi šoko, dainavo. Belieka padėkoti Alytaus jaunimui, kunigams bei visiems, prisidėjusiems prie šio renginio suorganizavimo.

Vaida Stagniūnaitė

Kun. Robertas Grigas

DIEGIAME IŠTIKIMYBĘ KRISTUI IR TAUTAI

Šiemet jaunučių stovykla vyks Berčiūnuose, prie Panevėžio. Stovykla bus trimis pamainomis. Pirmoji pamaina: VI.27–VII.8, antroji VII.19–VIII.1, o trečioji VIII.3–VIII.15. Stovykloje dalyvaus 10-14 metų ateitininkai. Štai prieš mane pirmosios pamainos programa — apmatai: birželio 27 d. registracija, 28 d. — „Mes esame Dievo šventovės" (broliai pranciškonai), 29 d. — Lietuvių liaudies lobiai, 30 d. — Nojaus arka, Lietuvos krikšto jubiliejus. Liepos 1 d. — Abraomas, tautos šventė, o 3 d. — „Mano laisvė — tautos laisvė". Mozė veda tautą per dykumą; Vasario 16-ji. Liepos 4 d. — Dovydas ir Galijotas. Partizaninės ir rezistencinės kovos; 5 d. — Jobo drama. Blokada. Sauso 13-ji; 6 d. — Samuelis ir Saliamonas. Mindaugo karūnavimo diena: 7 d. — JAS suvažiavimas, o 8 d. — kelionė į namus. Paprastai tai ašarų diena...

Šioje programoje naujas yra teminis dienų suskirstymas, savotiška esminių tikėjimo ir tėvynės momentų peržvalga, su inscenizacijomis, vaikams suvokiamu stiliumi, kad nenusibostų ir širdyse prigytų.

Nors krašte politinė įtampa, nenuslūgstanti po abiejų referendumų, visuomenė jau ruošiasi seimo rinkimams rudenį. Visa tai gali palikti mūsų nuošalyje, tačiau — sakau sau ir klausiantiems — visa svarbu, pagal galimybes reikia paremti geras iniciatyvas, priešintis blogiui, tačiau, ką įdiegsime vaikams (Kristų, ištikimybę dorai, tautai) — tai turės lemiamą poveikį ateičiai.

Kun. Robertas Grigas

Etnokultūros konferencija Panevėžyje. Centre — Anykščių muziejaus direktorius V. Balčiūnas.Nuotr. S. Bagdonavičiaus

VII PASAULINĖ JAUNIMO DIENA PANEVĖŽYJE

Pasaulinė jaunimo diena švenčiama jau septintą kartą. Popiežius Jonas Paulius II šią dieną švęsdavo su viso pasaulio jaunimu Verbų sekmadienį Šv. Petro bazilikos aikštėje. Šiemet pirmą kartą Jaunimo dieną buvo švenčiama vyskupijose visame pasaulyje.

Gegužės 16 d. Panevėžio vyskupijoje įvyko VII pasaulinė jaunimo diena, kurios tema buvo Kristaus žodžiai: „Eikite į visą pasaulį ir skelbkite Evangeliją". Į Panevėžį iš pat ankstyvo ryto suvažiavo jaunimas iš visų vyskupijos parapijų. Ir man buvo džiugu matyti jaunus veidus, kuriuose spindėjo meilės Kristui šviesa.

Prieš prasidedant renginiams, visus susirinkusius pasveikino Panevėžio dekanas mons. J. Antanavičius. Paskui buvome supažindinti su šventės programa ir suskirstyti į sekcijas, kuriose vyko gyvos diskusijos. Buvo diskutuojami įvairūs, jaunimą dominantys klausimai, aptariamos jaunimo ir parapijų problemos. Pasirodo, kad ne tik suaugę susiduria su rimtomis problemomis, netrūksta jų ir jauniems. Kiek buvo galima suprasti iš pokalbių, jaunimas ne visuomet suprantamas, trūksta dvasinio ryšio su savų parapijų kunigais.

Po ilgų diskusijų vaišingi panevėžiečiai mus visus pakvietė į agapę. Pasistiprinę giesmėmis dėkojome Viešpačiui už tas dovanas, kurias iš Jo malonės gavome. Po pietų įvyko susitikimas su Panevėžio vyskupijos Ganytoju, vysk. J. Preikšu. Jis pažymėjo, kad toks renginys esąs pirmas po daugelio vergijos metų. Po to supažindino su popiežiaus Jono Pauliaus II laišku, skirtu šiai dienai.

Buvo išklaustytos visų parapijų jaunimo problemos, pageidavimai, pasiūlymai. Jaunimas siūlė įsteigti Panevėžio vyskupijos jaunimo centrą, katalikišką biblioteką. Susitikime taip pat dalyvavo Krikščionių demokratų partijos valdybos pirm. P. Katilius, kuris ragino jaunimą atstatyti „tautos sąžinės" tiltą ir visuose reikaluose vadovautis krikščionybės principais. Kunigų vardu kalbėjo Utenos dekanas kun. P. Adomonis.

Po susitikimo pirmojo Panevėžio vysk. K. Paltaroko kriptoje buvo aukojamos šv. Mišios. Pasibaigus Mišioms ir gegužinėms pamaldoms, Utenos jaunimas parodė, pa-

gal Šv. Raštą sukurtą vaidinimėlį. Vėliau buvo jaunimo vakaronė, kuria ir užsibaigė ši graži šventė.

Važiuojant autobusu namo, man pavyko užkalbinti Anykščių ateitininkų kuopos pirmininkę Orintą Daunoraitę. Ji kalbėjo:

„Paliko didelį įspūdį. Visos vyskupijos jaunimo — ne tik ateitininkų — toks susiėjimas vyko pirmą kartą. Iš kitų ateitininkų kuopų išgirdome, kad jos turi daug problemų. Gyvendami Anykščiuose, mes apie tas problemas nepagalvodavome, o jos kaip tik buvo iškeltos pasaulinėje jaunimo dienoje. Grįžę namo, mes dar kartą pergalvosime tas mintis, kurias girdėjome, būdami kitų jaunų žmonių tarpe. Galbūt šitokios pasaulinės jaunimo dienos paskatins jaunuolius susimąstyti apie savo dvasinę būklę. Ne tik apie savo, bet ir kitų žmonių džiaugsmus, skausmus. Gal mes labiau pajusime artimo meilę visiems žmonėms, gyvenantiems mūsų aplinkoje".

Algirdas Vaicieka,
Troškūnai

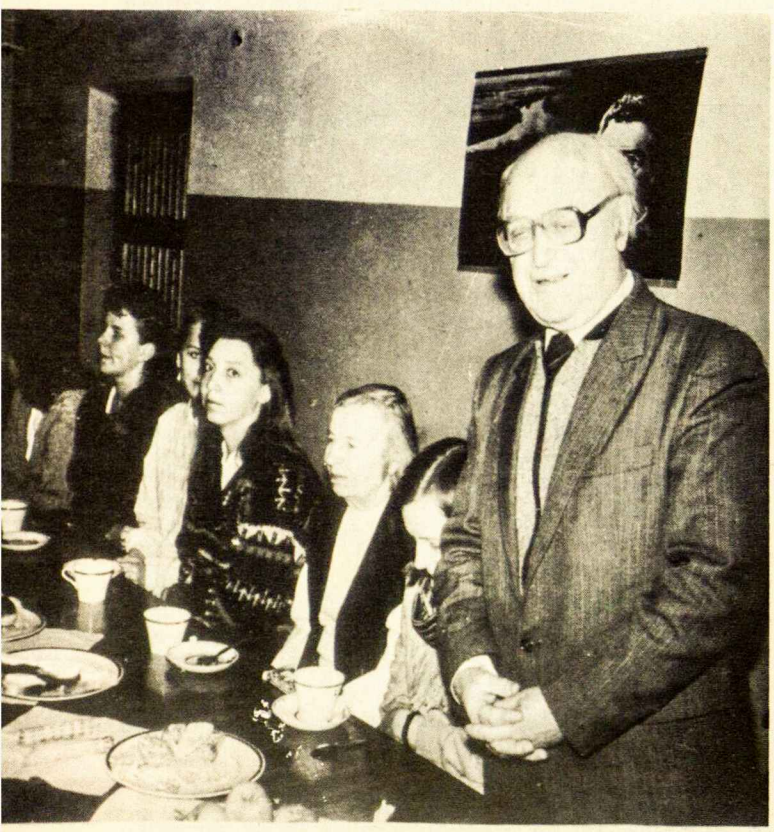

Panevėžio ateitininkų šventėje kalba svečias, sendraugis mokyt. Tamošiūnas. Nuotr. S. Bagdonavičiaus

Sandra Petraškaitė

NEPAMIRŠKIM!

Platumas žemės mūsų
Kvepiančios!
Širdim neišmatuojamos
melodijos sodrumas
Ir vėjo tempiančio
bures stiprumas.
Nerūpestingas mažo
vaiko miegas,
jo mamos budrumas.
Sutelpa muzikoj,
Dienos šviesoj ištirpsta.
Atskrenda vėjo gūsiu
ir užmarštin nugrimzta.

Išaugom iš senų drabužių,
išaugom iš jausmų užplūstančių, —
Išaugom iš dainos, anksčiau
viliojančios,
išaugom iš vadovėlių apdulkėjusių
seniai į spintas sukrautų.

Priaugt prie saulės dairomės,
Išeit į žemės vidurį
norėtum.
Pamirštam, kas turėta,
iš ko išaugta.
kas rytą tavo rankų
pakylėta.
Atminti — nepamiršti
prašo.
Dainos — melodijos senolės mūsų
ritmas kraujin įsirašo.

KALBOS SKYRIUS

KAIP ATSIRADO PAVARDĖS

Pavartę XIII arba XIV a. dokumentus, pamatysime, kad ano meto lietuviai turėjo tik vieną vieninteli asmens pažymėjimą — vardą: *Lygeikis, Bunys, Visigėla, Meilius, Karigaila, Daugėla* ir t.t. Tuo laiku dar nėra nei pavardžių, nei tėvavardžių. Tačiau, sparčiai augant gyventojų skaičiui, plečiantis ryšiams, vardo jau nebepakako vieną asmenį atskirti nuo kitų, nes atsirado daug bendravardžių žmonių. Kilo reikalas prie vardo dar ką nors pridėti. Tas priedas prie vardo ilgainiui tapo dabartinėmis mūsų pavardėmis.

Ši labai bendra pavardžių atsiradimo prielaida tinka daugeliui pasaulio tautų. Tačiau vis dėlto įvairių tautų pavardės atsirado ne vienu laiku ir gana skirtingomis aplinkybėmis.

Lietuvių pavardžių atsiradimą gerokai paspartino, iš dalies ir sąlygojo krikščionybės įvedimas. Įvedus krikščionybę, lietuviai imti krikštyti šventųjų vardais. Krikštijamieji turėjo ir savo, nuo mažumės gautą, tautišką vardą. Tokiu būdu po krikšto lietuviai tapdavo dvivardžiai: be tautiškojo turėjo ir krikšto vardą. Gyvoji kalba, matyt, negreit apsiprato su svetimais vardais. Tautiškieji vardai buvo vartojami ir toliau, bet oficialūs raštai nuo pat krikščionybės įvedimo pradžios dažnai parašydavo abu vardus. Tarp dviejų vardų paprastai įterpdavo lotynišką žodelį *alias* „kitaip": *Mykolas alias Minigaila, Boleslavas, kitaip Švitrigailonis, Grigorijus, kitaip Gedigaudas* ir t.t. Tačiau beveik tuo pačiu laiku pasitaiko užrašymų, kur to žodelio „alias" tarp dviejų vardų jau nėra. Tie užrašymai jau nesiskiria nuo dabartinių vardų ir pavardžių rašymo: *Jonas Butrimas, Jonas Gudonis* ir pan. Iš esmės, suprantama, tuo laiku tai dar nebuvo dvinarė asmenvarždių sistema, kokią turime dabar, bet pavardžių susidarymo pradžia vis dėlto akivaizdi. Vadinasi, lietuvių pavardės pradeda formuotis XIV a. pabaigoje — XV a. pradžioje.

Prasidėjęs pavardžių susidarymo kelias buvo ilgas ir vingiuotas. Pasibaigė jis tik XVIII a. gale.

Kalbant apie pavardžių susidarymą, būtina atsiminti, kad pavardės įsigalėjo ne iš karto visoje Lietuvoje. Be to, jas ne vienu laiku gavo įvairių socialinių grupių žmonės. Pažymėtina, kad pavardės gerokai anksčiau paplito miestuose. Kaimuose kartais žmonės oficialiuose dokumentuose vadinami tik vienu asmenvardžiu net ir XVIII a. Tokiu atveju greta asmenvardžio dažnai parašoma ir gyvenamoji vieta: *Mikolajūnas iš Narbutų kaimo, Kiburys iš Dargužių k.* ir pan. Toks parašymas, žinoma, nereiškia, kad šie asmenys neturėjo vardų, bet, matyt, oficiali vardo ir pavardės vartosena nebuvo būtina. Beje, šitoks gyvenamosios vietos nurodymas prie asmenvardžio yra gana senas, pasitaikantis jau XIV a.: *Klausigaila iš Raseinių* (1390), *Skargalonis iš Trakų* (1381 m.). Vadinasi, jau XIV a. vieno asmenvardžio (vardo) atskirti žmones nebepakako. Toji vietos nuoroda ir atliko savitą antrojo asmenvardžio (dabar sakytume — pavardės) funkciją.

Tačiau XVIII a. gale pavardžių formavimasis iš esmės baigiasi. Įsigalėjus griežtesnei žmonių registracijai, pasų bei metrikų sistemai, gyventojai imami tituluoti dviem asmenvardžiais: vardu ir pavarde. Kas pastovios pavardės neturėjo, tam pavardę įrašydavo jo pravardę. Pravardės Lietuvoje XVIII a. buvo labai populiarios. Tai matyti iš to, kad kai kur Lietuvoje labai daug pravardinių pavardžių: *Rėksnys, Rudis, Beragis, Peštukas, Didžgalvis, Juodkojis* ir t.t.

Pavardes, kaip minėta, ne vienu laiku gavo įvairių socialinių sluoksnių žmonės. Pirmiausia pavardėmis apsirūpino didikai, o paprasti žmonės dar ilgai turėjo vieną vardą. Antai XV a. dokumentuose randame parašyta: *domino* (bajoras) *Naributh Calatowicz* (1459)", *„pan Aleksandro Mongirdovič"* (1491 m.) ir pan. Kilmingieji tuo laiku kartais save vadindavo ne dviem, o net trim asmenvardžiais: *Albertus Stanislaus Radzwill* (1410 m.). Tuo pačiu metu eiliniai žmonės dažnai dar turi tik vardą: baudžiauninkas *Narimunt* (1491 m.), parduodami baudžiauninkai *Gyriath* ir Greytis (1461 m.) ir t.t.

Lietuvių pavardžių formavimuisi didelę įtaką padarė slavų asmenvardžių, ypač pavardžių daryba. Dėl šios įtakos daugelis lietuviškų pavardžių yra slaviškos, per slavus atėjusios arba turi slaviškas galūnes.

Aleksandras Vanagas,
Vardai ir žodžiai, Vilnius, 1971 m.

NEVARTOKIME:

kelinto šiandien — nevartotinas vertinys — *kelinta šiandien* (diena). Ar nežinai, *kelinto šiandien (=kelinta šiandien, kelinta šiandien diena)?*

reikalas liečia — n. vert. — *kalbama.* Kadangi *reikalas liečia* ir Joaną (=*kalbama ir apie* Joaną), tegul ir ji pasiklauso. Čia *reikalas liečia* visai ką kitą *(=kalbama apie ką kitą).*

madoje — nevartotinas vertinys — *mada, madinga.,* Tokie trumpi sijonukai dabar *madoje (=madingi, mada).*

ŽMOGUS NORI ŽINOTI

Nesiliaujantis žmogaus noras viską patirti, sužinoti, pamatyti, ištirti yra tiek pat senas, kaip sena žmonija. Tas troškimas vertė žmones plaukti per neaprėpiamus vandenynus, ieškoti naujų žemių, pakilti į tolimiausias erdves, nusileisti kone į žemės vidurius. Dabar mada viską aiškinti mokslo terminais, tyrinėjimų duomenimis, atradimų ar išradimų pavyzdžiais. Kai žmonių žinojimas tebebuvo labai jaunas, kai jie neturėjo modernių priemonių pasiekti pasaulį toli už horizonto, daugelį gamtos, aplinkos, padangės reiškinių mėgindavo išaiškinti pasakomis, padavimais, legendomis; kaip atsirado žemė, paukščiai, žvaigždės; kodėl mėnulio pilnatyje įžiūrime tarytum žmogaus veidą; kas yra perkūnija, kodėl lyja, kodėl saulė šviečia dieną? Visiems šiems klausimams kiekviena tauta, kiekviena kultūra turėjo atsakymus. Nuostabu, kad kartais tie atsakymai kartojasi daugelyje tautų (pvz., apie tvaną, pirmųjų žmonių sukūrimą ir pan.), o taip pat juos atrandame ir Senajame Testamente (apie pasaulio sukūrimą, Adomo ir Ievos nuodėmę ir t.t.).

Lietuviai taip pat turi apsčiai padavimų, kaip tie ar kiti daiktai, vabzdžiai, gyviai, dangaus kūnai atsirado. kai kuriuose atsiliepia ir Šv. Rašto mintys, bet kiti — visiškai saviti, savaip aiškinami. Norberto Vėliaus sudarytame lietuvių etiologinių sakmių rinkinyje *Kaip atsirado žemė* (Vilnius, 1986 m.), randame nemažai tų aiškinimų. Su kai kuriais verta susipažinti.

KAIP ATSIRADO ŽEMĖ

Nebuvo nieko, tik vanduo. Tais vandenimis yrėsi mažas laivelis, kuriame sėdėjo Dievas, o velnias yrė. Pagaliau juodu nutarė pailsėti, tiktai nėra kur. Tada ir sako Dievas velniui:

— Nerkis į dugną ir iškelk iš ten saują žemės.

Velnias tik murkt į gelmę. Po valandos iškilo atgal, atgniaužė kumštį, o ten nieko — vanduo viską buvo išplovęs iš saujos. Murktelėjo kitą kartą, vėl nieko. Nėrė trečią kartą. Šį kartą pats Dievas apžiūrėjo velnio plaštaką, pirštus. Tik po nagais buvo truputėlis neišplauto dumblo. Dievas paėmė tą dumblą, sulipdė iš tų trupinėlių grumstelį, padarė mažą salelytę, padėjo ją ant vandens. Prie salelės prisiyrė su laiveliu. Dievas išlipo ant salos, atsigulė ir užmigo. O velnias miegoti negali. Kaip čia tuo Dievu nusikračius, — vis galvojo jis. Tada jis vienas liktų valdovu visame pasaulyje.

Velnias nutarė Dievą prigirdyti. Nutvėręs miegantį, ėmė tempti prie kranto už kojų. Bet krantas vis tolyn ir tolyn slenka... Tada velnias ėmė tempti priešingon pusėn į kitą krantą. Bet ir tasai tolo, plėtėsi. Taip velnias tąsė miegantį Dievą už kojų po salą ir pagaliau pastebėjo, kad salelė jau nebe salelė, o be galo, be krašto didelis žemės plotas. Pagaliau nubudo Dievas ir, pamatęs piktus velnio kėslus, nugramzdino jį į pragarą, o žemėn paleido gyventi žmogų.

ŽMOGAUS SUKŪRIMAS

Labai senais laikais, kai dar žmonių ant žemės nebuvo, gyveno tik vienas ponas Dievas, visų karalių Karalius. Bet tada jis turėjo dirbti ir visus prastus darbus, kaip mes dabar dirbame.

Kartą Dievas plovėsi murziną veidą, nes krosnį bekūrendamas visas buvo išsisuodinęs. Jam besiprausiant, vienas vandens lašas nukrito žemėn. Tas vandens lašas tuojau pavirto žmogum.

Taip buvo sutvertas pirmasis žmogus. Dievas, matydamas, kad vienam žmogui nuobodu gyventi, sutvėrė jam moterį.

ŽMOGAUS LIGOS

Viską sukūręs, Dievas pamanė sau: „Reikia žmogų nulipdyti iš gryno molio". Kada jau buvo nulipdytas, tiktai laukė, kol sustings, kol sudžius molis, tai dabar, kur buvęs kur nebuvęs, velnias atpuolė. Pamatęs gražiai nulipdytą žmogų, pripuolė ir subadė molį, susmaigė pirštu. Tai atlikęs nubėgo.

Dievas, radęs sugadintą molinį žmogų, pasišaukė velnią pas save ir tarė:

— Ką tu čia dabar padarei?

O velnias atsakė:

— Vai, Dieve, aš gerai padariau, nes žmogus, būdamas sveikas ir gerai gyvendamas pasaulyje, tave visiškai užmirš.

Dievas sako:

Kaip tai gali būti?

O yra taip: kiek čia mano subadymų, tai tiek jis turės ligų, sopulių, vargų ir bėdų. Per tuos kentėjimus tave atsimins.

Vis dėlto Dievas liepė velniui užtaisyti visus subadymus, kad būtų dailu, kaip buvę. Bet velnias, lygindamas tiktai paviršių užtepliojo, skyles iš viršaus į vidų suglostė. Taip ir yra dabar: kur subadytos vietos buvo,

tai ir ligų daugiausia pasitaiko.

MIRTIES PRIEŽASTIS

Dievas dalijo visiems darbus. Giltinei sako:

— Tu gausi eiti žmones pjaudama.

Giltinė nusiskundė:

—Manęs žmonės nekęs, visuomet pyks.

Dievas sako:

—Sugalvosime priežastį, tai tavęs nekaltins.

Užtat visada mirtis turi gerą priežastį: jei kas užsimuša, jei kas paskęsta, nėra ko giltinės kaltinti.

KODĖL ŽMOGUS NEŽINO MIRTIES LAIKO

Seniau žmonės žinojo, kada mirs. Buvo toks žmogelis, kuris žinojo, kad rytojaus dieną mirs. Jam reikia tvorą tverti, tai atsinešė šiaudų ir iš tų šiaudų tveria tvorą. Eina pro šalį Dievas ir klausia:

— Ką tu čia darai?

— Argi nematai, tvorą tveriu.

— Tai kodėl tą tvorą tveri iš šiaudų? Nelaikys.

— Man pakaks, aš rytoj mirsiu, o kiti tegul sau žinosi.

— A tai tu žinai, kad mirsi?

— Žinau, — atsako ramiai žmogelis

— Tai nuo šios dienos daugiau nežinosi, — tarė Dievas.

Ir nuo to laiko žmogus nežino savo mirties valandos.

KAIP DIEVAS SKIRSTĖ DVASININKAMS ŽMONAS

Dievas dalijo poras. Visiems vyrams davė po žmoną, ir dar dvi moteriškės liko.

— Tai dabar pakvieskit dvasininkus, — sako Dievas.

Kai pasakė dvasininkams, kad gali gauti žmoną, pirmasis atėjo žydų rabinas. Dievas jam davė pačią ir sako:

— Vesk kiek nori kartų!

Antrasis atėjo stačiatikių popas, tai Dievas jam atidavė paskutinę moteriškę ir pasakė:

— Duodu tau paskutinę žmoną, kai ši numirs, tai kitos gauti negali.

Kai pasakė katalikų kunigui, kad eitų pačios pasiimti, tai anas tuo kartu gėrė arbatą ir nesiskubino. Jis numojo ranka ir sako:

— Paspėsiu.

Pagaliau pabaigė arbatą ir nuėjo pas Dievą žmonos, bet nerado nė vienos likusios moteriškės.

Todėl ir dabar katalikų kunigai nevedę.

MELAGĖS MOTERIŠKĖS

Kitą kartą Dievas su šventu Petru, vaikščiodamas po žemę ir mokydamas žmones, užėjo miške dvi moteriškes, uogas renkančias. Kaip tyčia, abi buvo su baltomis palaidinukėmis ir juodais sijonais. Šventas Petras paklausė:

— Ką jūs čia veikiate?

— Renkame varles, — atsakė moteriškės.

Tada šventas Petras tarė:

— Viešpatie, nubausk jas, kad neteisybę sako!

Ir Dievas tarė moteriškėms:

— Nuo šio laiko jūs visada varles rinksite!

Jos pavirto gandrais ir nulėkė. Kadangi buvo su juodais sijonais, tai ir dabar gandrai pusiau juodi, o baltos moterų palaidinės virto baltomis gandro plunksnomis. Gandrai ir iki šios dienos varles renka.

KODĖL BALANDŽIO SNAPAS RAUDONAS

Žmonės, kūrendami ugnį, vis sako, kad ugnis yra šventa, su ja reikia atsargiai, pagarbiai elgtis. Kadaise niekas neturėjo ugnies. Dievas pasigailėjo žmonių ir liepė balandžiui nunešti į žemę žarijų. Balandis, ugnį nešdamas, labai pavargo. Žemė buvo labai toli, tai net jo snapas pradėjo degti, bet ugnį parnešė ir atidavė žmonėms.

Nuo to laiko balandžio snapas yra raudonas.

KODĖL ŠLUOSTOMAS VEIDAS

Velnias kitąkart pono Dievo prašęs, kad jam atiduotų tą žmogų, kuris, burnos nenusiprausęs, eina valgyti.

— Ne, — atsakė jam Dievas, — aš tau atiduosiu tą, kuris nusiprausęs nenusišluosto.

Velnias ir ėjęs tokio ieškoti, bet niekur neradęs. Visi, kai tik nusiprausia, tuojau ir nusišluosto veidą. Pagaliau velnias pamatęs: vienas, arklius ganydamas, burną balutėje prausias. Tai velnias ėmęs jo arklius į javus ginti, bene žmogus, pamatęs, kad jo arkliai javuose, užmirš nusišluostyti. Tačiau žmogus, pamatęs arklius, bėgąs lauku rėkdamas:

— Kur jūs čia dabar slenkate! — o čia su marškinių rankove tik braukia per veidą, tik braukia. Taip ir nusišluostė.

Velnias grįžo į pragarą nieko nepešęs, o nuo to laiko žmonės, nusiprausę veidą, tuoj nusišluosto, kad velniui netektų.

ATEITIES SPINDULIAI

MOKSLAS

Aš atsimenu, kai tik pradėjau mokyklą, tėvai ragino gerai mokytis. Seneliai vis sakydavo: „Mokykis, mokykis, Būsi daktaru, inžinierium, ar — geriausia — kunigu". Man tie žodžiai daug nereikšdavo, nes eidavau į mokyklą tik iš pareigos.

Vėliau gyvenime man užėjo noras eiti į mokyklą, nes ten galėjau susitikti draugus ir paišdykauti. Pažymiai nebuvo blogi, bet būtų galėję būti ir geresni. Pažymiai man nedaug tuomet terūpėjo. Aš buvau dar jaunas, turėjau daug laiko. Juk darbo man nereikės ieškoti dar daug daug metų...

Kai pradėjau lankyti devintą skyrių, man atrodė, kad kas nors trenkė per galvą su knyga: supratau, kad šių ketverių metų pažymiai nuspręs ne tik į kurį universitetą eisiu, bet ir visą mano ateitį. Dažnai buvo sunku prisiversti ruošti pamokas ir mokytis egzaminams, Bet galų gale darbas apsimokėjo: per tuos metus aš daug išmokau. Supratau, kad mokslas yra labai svarbus: be mokslo gyvenimas negali būti sėkmingas. Reikia viską stengtis daryti kuo geriausiai, nes gerai atliktas darbas yra ir didelis pasididžiavimas.

Paulius Ješmantas
„Moksleivių balsas", Detroitas

MŪSŲ SUSIRINKIMAI

Man patiko vienas susirinkimas apie Lietuvos istoriją. Jame mes darėme tokį darbelį: ant kartoninio popieriaus nupiešėm lietuvišką paveikslą — Gedimino stulpus arba Vytį — paveikslą apklijavome siūlu ir jį apvyniojome blizgančiu metaliniu popieriumi. Tuomet viską nudažėm juodais dažais. Laukėm, kol paveikslas išryškės kaip fotografija. Labai buvo įdomu. Tą dieną mokytoja mums pasakojo apie vasario 16, kai Lietuva atgavo laisvę.

Darius Karka

Man geriausias susirinkimas buvo išvyka į Ontario „Hydro" stotį su Sauliaus tėveliu. Ten buvo daug, daug, daug įdomių dalykų. Mes vaikščiojom laiptais ir atrodė, kad tuoj nukrisim žemyn, nes buvo daug skylių. Tą dieną daug išmokom apie elektrą ir sužinojome, kaip ji pagaminama. Aš tas žinias panaudojau savo projektui mokykloje.

Jonas Didžbalis

Mano mėgstamiausias susirinkimas buvo, kai mes darėme kalėdinių pyragų pardavimą. Man patiko pardavinėti visus tuos pyragus. Vienus iškepėm patys, o kitus atvežė mamos. Mes uždirbome apie 150 dolerių.

Tomas Jonaitis
„Ateitininkai" 1991-92, Torontas

KAS GALI BŪTI?

Kai ausį pridėjau prie žemės,
Daug jausmų išgyvenau:
Žemė verkia, žemė linksmina,
Žemė nežino...

Žemė žino, kad laikai keičiasi,
Bet nežino, kas bus
Drebėjimai rodo senovės kelionę —
Iš praeities į dabartį.

Žemė matė, kai atsirado žmonės,
Ir stebėjo, kai Jėzus mirė.
Matė, kai Dievas pasaulį
Paliko mums patiems gyventi.

Žemė mato daug:
Laisvę
Neramumus
Tikėjimą...
Žemė viską mato,
Bet dar daug nežino.
Jinai laukia, laukia...

Gintas Mikučauskas
1992 m. Čikaga
„Sūkurio gyvenimas"

ĮVYKIAI IR ŽMONĖS

„Ateitis" laimėjo premiją

Krikščioniškos spaudos premija, kasmet skiriama laikraščiui ar žurnalui, daugiausia nusipelniusiam, puoselėjant krikščionišką kultūrą lietuvių tarpe, paskirta „Ateities" žurnalui (už 1991 metų numerius). Premiją įsteigė prel. Juozas Prunskis. Vertinimo komisija premijuotiną spaudą svarstė Kultūros Židinyje (New York) š.m. gegužės 30 d. ir vienbalsiai nutarė premijuoti „Ateitį".

Krikščioniškos spaudos fondo premijai skirti vertinimo komisiją sudarė: pirmininkas kun. dr. Leonardas Andriekus, OFM, sekretorius Paulius Jurkus, nariai — kun. Jonas Pakalniškis, Petras Ąžuolas ir Antanas Sabalis.

Premija įteikta liepos 4 d. Lietuvių Sielovados Tarybos suvažiavime, įvykusiame Jaunimo centre, Čikagoje.

VIII PLB Seimas

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės seimas vyko š.m. liepos 1-4 d. Lietuvių centro patalpose Lemonte (netoli Čikagos). Seime dalyvavo 24 kraštų LB atstovai, susirinkę pirmą kartą ne tik iš Australijos, Pietų bei Šiaurės Amerikos, bet ir iš buvusių pavergtųjų Europos kraštų: Rusijos, Ukrainos, Moldovos, Estijos, Latvijos ir daugybės kitų. Seime dalyvavo ir laisvos tėvynės atstovai: Švietimo ir kultūros ministras D. Kuolys, Aukščiausiosios Tarybos premjeras G. Vagnorius ir kiti. VIII PLB seime svarstytos išeivijos ateities veiklos gairės ir išrinkta nauja PLB valdyba.

Sielovados tarybos suvažiavimas

Liepos 4 d. Čikagoje (Jaunimo centre) vyko Lietuvių sielovados tarybos suvažiavimas. Pagrindinė suvažiavimo tema: „Tautos ir išeivijos sielovada — visų mūsų rūpestis". Priešpietinėje ir popietinėje sesijoje kalbėjo Lietuvos bei išeivijos prelegentai, sesijoms vadovavo „Draugo" redaktorė Aldona Zailskaitė.

Suvažiavimo metu buvo įteikta Krikščioniškosios spaudos premija „Ateities" žurnalui už 1991 — sukaktuvinius — metus. Paskyrimo aktą perskaitė vysk. Paulius Baltakis, OFM, premiją įteikė jos įsteigėjas ir mecenatas prel. Juozas Prunskis, o priėmė — „Ateities" redaktorė D. Bindokienė.

LKB Kronikos sukaktis

Neseniai išeivijoje (ir Lietuvoje) paminėta Lietuvių Katalikų Bažnyčios Kronikos leidimo dvidešimt metų sukaktis. Kronika ėjo nuo 1972 m. kovo 12 iki 1989 m. kovo 19 d. Iš viso išleistas 81 numeris.

Kronikos puslapiuose išeivijos lietuviai susipažino su moderniaisiais savo tautos didvyriais: Nijole Sadūnaite, kunigais Jonu Boruta, Kastyčiu Matulioniu, dabartiniu vysk. Sigitu Tamkevičium ir daugybe kitų, kartais labai paprastų vyrų ir moterų, jaunuolių ir senelių, kurie drįso viešai pasisakyti už Kristų, už Bažnyčią, už laisvą Lietuvą anomis juodos nevilties dienomis. Daug jų nukentėjo ir už Kronikos perrašinėjimą, platinimą, perdavimą į Vakarus.

Užjūrių lietuviai savo dalį taip pat atliko: skelbė Kroniką saviems ir svetimiems. Daugiausia čikagiečio kun. Kazimiero Kuzminsko pastangomis, Kronikos buvo leidžiamos dar anglų ir ispanų kalba.

Šiuo metu visi tie Kronikos tomai yra mūsų tautinis lobis ir prie jų turime nuolat grįžti, norėdami iš praeities (tiesa, nelabai tolimos) pasisemti stiprybės.

Prel. Juozas Prunskis, Krikščioniškos spaudos premijų fondo mecenatas ir „Ateities" redaktorė po premijos žurnalui įteikimo liepos 4 d.

IX Tautinių šokių šventė

Šventė įvyko liepos 5 d. netoli Čikagos esančiame Rosemont priemiestyje. Joje dalyvavo 53 tautinių šokių vienetai su maždaug 2200 šokėjų iš 6 valstybių: Argentinos, Brazilijos, JAV, Kanados, Vokietijos (Vasario 16 gimnazija) ir iš jau laisvos Lietuvos (Klaipėdos „Vėtrungė"). Šventės organizacinio komiteto pirm. buvo dr. Petras Kisielius, meno vadovė Dalia Dzikienė, muzikinis vadovas Darius Polikaitis. Programą paruošė Tautinių šokių institutas (pirm. D. Dzikienė), orkestrui ir jungtiniam šventės chorui, kuris daina pritarė kai kuriems šokiams, dirigavo D. Polikaitis, o programos pranešėjai buvo: Antanina Žmuidzinaitė iš Ročesterio, NY ir Edvardas Tuskenis iš Čikagos.

Tai buvo tikrai džiugi ir iškilminga šventė, sutraukusi ne tik daugybę šokėjų, bet ir tūkstančius žiūrovų.

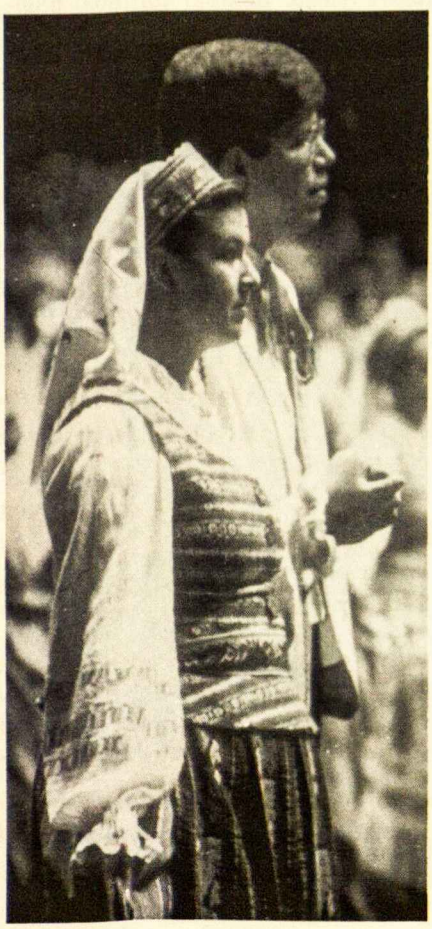

ŠOKIŲ ŠVENTĖS VAIZDAI

Nuotraukos Jono Kuprio

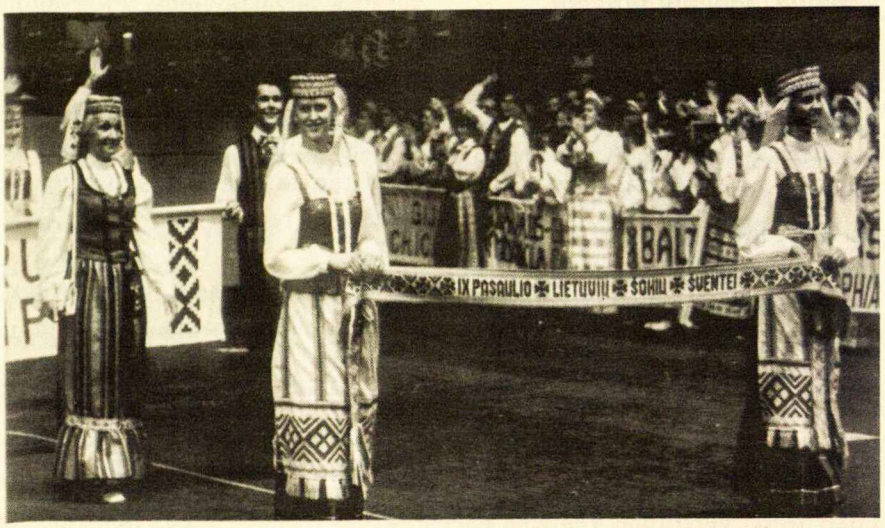

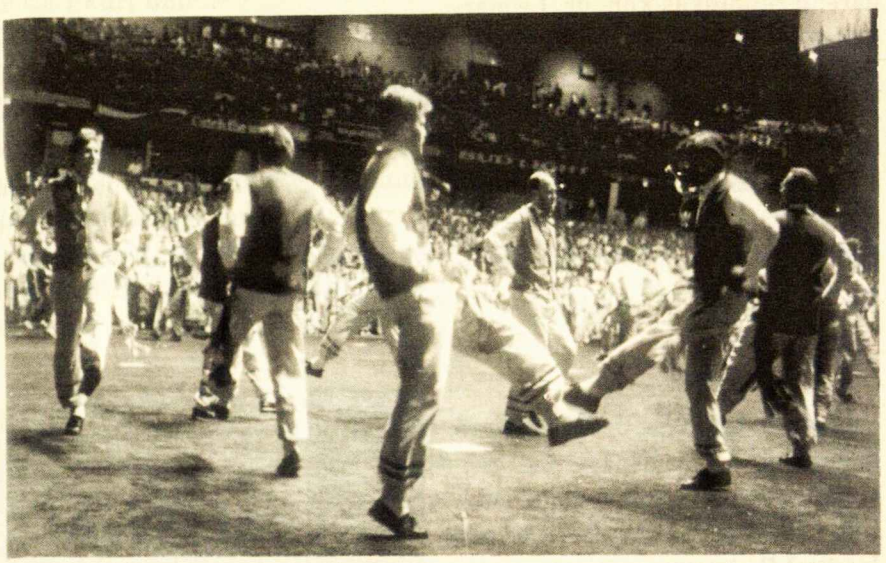

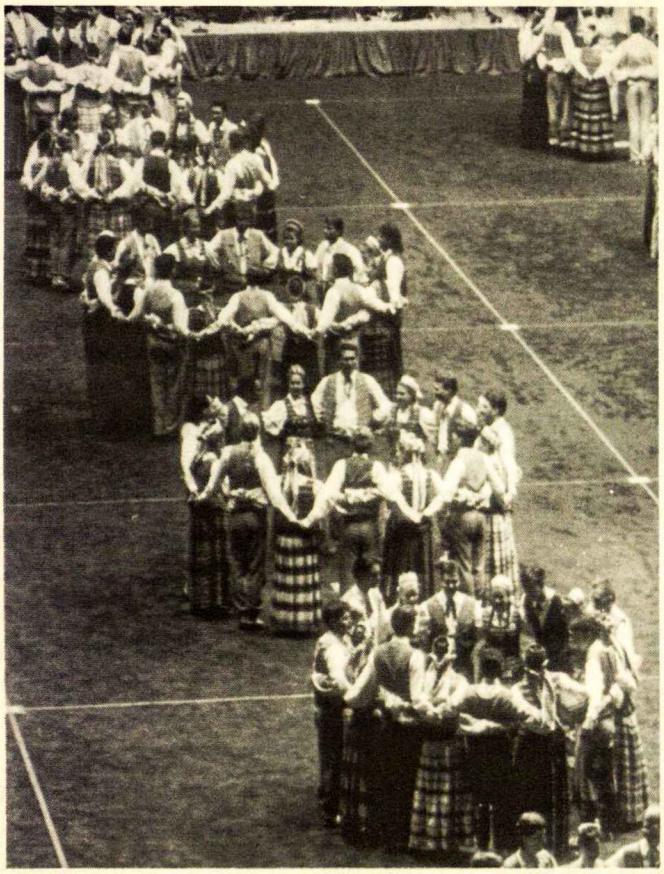

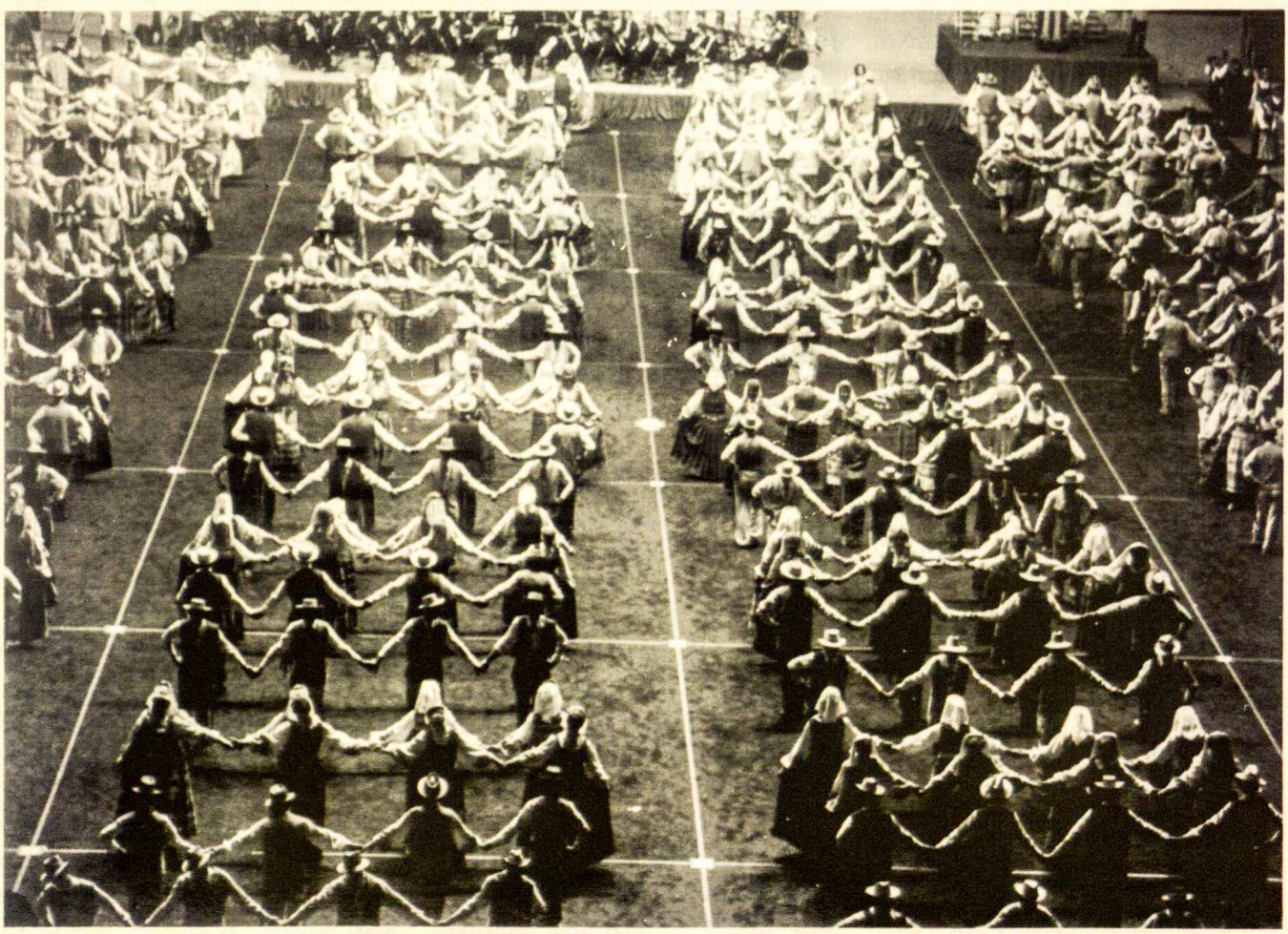

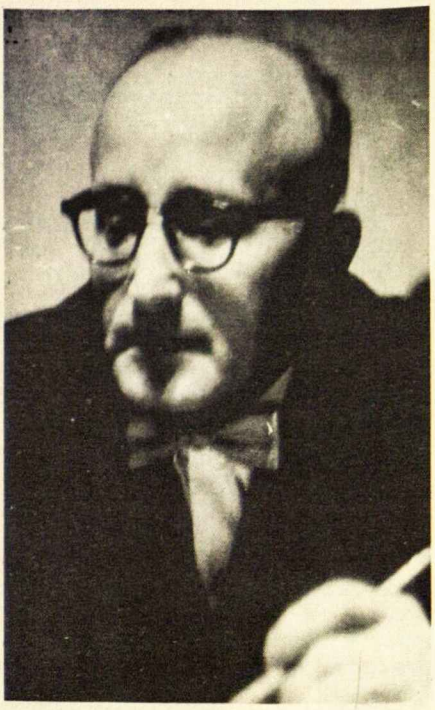

A.a. rašytojas Antanas Vaičiulaitis

• **A.a. rašytojas Antanas Vaičiulaitis** mirė š.m. liepos 22 d. Vašingtone, D.C. Jis buvo visuomeninkas, pedagogas, lyrikas, redaktorius. Su A. Vaičiulaičiu skaitytojus plačiau supažindinome 1990 m. lapkričio-gruodžio „Ateityje" (nr. 6).

• MAS stovykla bus rugpjūčio 9-22 d. Dainavoje. Stovyklai vadovauja Audrius Polikaitis, Vytas Čuplinskas (komendantas), o kapeliono pareigas eina kun. Edis Putrimas. Štai kitų vadovų sąrašas: Keith Dukavičius, Nida Gedgaudaitė, Asta Kazlauskaitė, Tomas Marchertas, Kazys Motekaitis, Marius Polikaitis, Rima Polikaitytė, Rita Račkauskaitė, Haris Subačius. Elena Tuskenytė. Kai kurie vadovai gali pasikeisti.

• Irena Ross iš Toronto vadovavo Kultūros komisijos sesijai VIII PLB seimo metu. Sesija vyko liepos 2 d. Lietuvių centre, Lemonte. Kultūros komisiją sukvietė ir koordinavo kita torontietė — PLB valdybos vicepirmininkė dr. Irena Lukoševičienė.

• Kun. Kastytis Ramanauskas, atvykęs iš Lietuvos ir kurį laiką gyvendamas Čikagoje, buvo aktyviai įsijungęs į ateitininkiškojo jaunimo veiklą. Iškeltas į Vašingtoną 1990 m. pavasarį, kun. Kastytis rūpinosi ne tik vašingtoniečių, bet ir Baltimorės Šv. Alfonso lietuvių parapijos sielovada. Nuo š.m. gegužės pradžios kun. K. Ramanauskas išvyko atgal į Lietuvą.

• Audrai Baleišytei, šiuo metu studijuojančiai fiziką ir astronomiją Illinois universitete Urbanoje, paskirta Čikagos Lietuvių Moterų federacijos stipendija ir įteikta birželio 13 d. „Gintaro" baliuje Čikagoje.

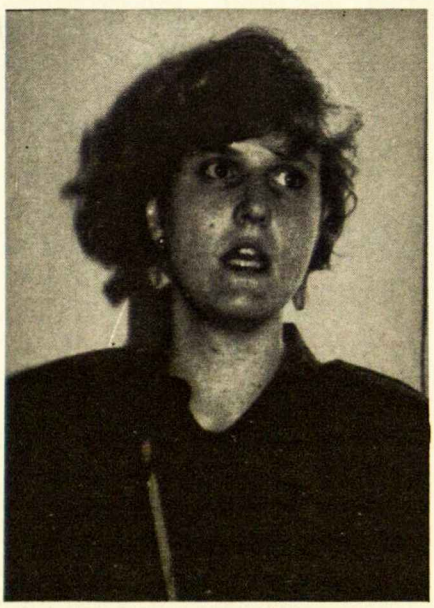

Indrė Čuplinskaitė

• Studentė Indrė Čuplinskaitė iš Toronto skaitė paskaitą Detroito Ateitininkų šeimos šventėje š.m. gegužės 17 d. Tos paskaitos tekstą spausdiname šiame „Ateities" numeryje. Manome, kad Indrės tema bus naudinga susipažinti ir didesniam skaitytojų būriui.

• Kun. Vytautas Brilius, MIC, šiuo metu studijuojąs Romoje, lankėsi Čikagoje ir dalyvavo Lietuvių Sielovados Tarybos suvažiavime liepos 4 d., kalbėdamas apie sielovadą Lietuvoje.

• „The Observer" (Nr. 2, kovas -balandis, 1992 m.). Lietuvių Katalikų Federacijos leidžiamas žurnalas anglų kalba, išspausdino platų ir labai išsamų dr. Arvydo Žygo straipsnį — „The Rebirth of Ateitis in Lithuania".

Straipsnyje pateikiama daug medžiagos ne tik apie Lietuvos ateitininkų atsikūrimą ir šiandieninius rūpesčius, bet apie ateitininkiją apskritai. Tai gera informacinė medžiaga (ypač dėl to, kad anglų kalba), kai kartais kitataučiai prašo informacijų apie ateitininkus.

„The Observer" metams kainuoja 10 dol., vieno numerio kaina — 2 dol. Galima užsisakyti šiuo adresu: 4545 W. 63rd Str., Chicago, IL 60629; rašyti administratoriui Juozui Baužiui. Žurnalą redaguoja gausus redakcinis kolektyvas.

• Jaunųjų ateitininkų stovykla vyko Dainavoje liepos 6-18 d. Šiais metais ji buvo pavadinta „JAS universitetas". Vyriausia vadovė ir programos koordinatorė buvo JAS centro valdybos pirm. Danutė Petrusevičiūtė; komendantė — Vija Bublytė, berniukų vadovas — Tomas Vasiliauskas, mergaičių vadovė — Elenutė Juzaitienė, o stovyklos kapelionas — kun. Antanas Saulaitis, SJ.

Šiai stovyklos vadovybei talkino ilgiausias sąrašas būrelių vadovų, mokytojų, šeimininkių ir kito personalo. Apie juos parašysime, kai gausime informacijas, nes prieš stovyklos pradžią pateiktose dažnai būna ir vėlesnių pakeitimų. Žinome, kad stovykla puikiai pavyko: visus lydėjo gera nuotaika, darbingos, bet kartu ir poilsingos dienos, malonus oras.

1992 m. JAS stovyklos vadovų kursai Ateitininkų namuose, Lemonte. Iš k. II eil.:. JAS centro valdybos pirm. Danutė Petrusevičiūtė; I eil. centre AFT pirm. Birutė Bublienė, o dešinėje paskutinė — Laima Šalčiuvienė. Nuotr. Lilės Gražulienės.

JAS VADOVŲ KURSAI

Balandžio 11 d. grupelė ateitininkų susirinko Čikagoje. Kiek apšilę, ne tiek nuo šilimos, kiek nuo draugiškos nuotaikos, grupelės nariai susėdo už stalų, pasiruošę dieną pašvęsti savo tikslui: JAS vadovų kursams.

Nors daugelis vienas kitą pažino iš anksčiau, visi apėjome ratu, truputį pasipasakodami apie save. Po šio susipažinimo JAS centro valdybos pirm. D. Petrusevičiūtė oficialiai pradėjo kursų eigą. Kursantai buvo supažindinti su trimis kursų vadovėmis: L. Šalčiuviene, B. Bubliene ir L. Gražuliene.

Bendrą stovyklos tikslą aptarė L. Šalčiuvienė. Ji kursantams aiškino stovyklos tvarką ir būdus visus stovyklautojus įjungti į stovyklos nuotaiką — dvasią. Svarbiausias punktas paaiškėjo, kai L. Šalčiuvienė apibendrino, kad „pats stovyklavimas — priemonė gyventi ateitininkišku gyvenimu, o taip pat ir lavinimosi priemonė". Pasiruošimas yra tvarkingos ir reikšmingos stovyklos esmė.

D. Petrusevičiūtė po to pristatė stovyklos štabą ir paaiškino jo atsakomybę.

L. Gražulienė, atvažiavusi iš Michigan valstijos, kalbėjo apie būrelių vadovų pareigas. Paaiškėjo, kad pagrindinė stovyklos priežastis — stovyklautojai. Taisyklių pažinimo, šeimyniškų užsiėmimų ir vadovų budrumo svarba buvo patikrinta, pabrėžiant galutinį punktą: vadovas turi veikti, kaip vaikų užtarėjas.

JAS stovyklos — J.A.S. universiteto — „rektorė" D. Petrusevičiūtė ir „dekanė" Vija Bublytė. Nuotr. B. Bublienės

Pietų metu B. Bublienė ir D. Petrusevičiūtė pakvietė kiekvieną kursantą atskirai ir su juo ar ja pasikalbėjo. Po pietų, pailsėję ir vėl sugrįžę prie stalų, kursantai tęsė diskusijas, klausėsi pranešimų.

L. Šalčiuvienė šiuo metu kalbėjo apie vadovo pareigas ir savybes, reikalingas stovyklai. Kursantai suprato, kad važiuoja į stovyklą būti pavyzdžiu ir „taip veikti, kad asmuo ar asmenų grupė galėtų savo tikslus, siekius vykdyti ir pasiekti".

Kursus užbaigę malda, kursantai išsiskirstė, bet tą dieną diskutuota ateitininkiška dvasia, be abejo, su jais pasiliko.

Mėta Landytė

Pranas Razgaitis kalba Klivlando ateitininkų šeimos šventėje.

KLIVLANDO ATEITININKŲ ŠVENTĖ

Klivlando ateitininkų šventė įvyko gegužės 2-3 d. Šių metų šventės eiga buvo skirtinga nuo praėjusiųjų. Vietoj tradicinio koncerto, šeštadienio vakare buvo glaudus susibūrimas — vakaronė. Visi kartu, kaip viena šeima: sendraugiai, studentai, moksleiviai ir jaunučiai, susirinkome vakarienei — agapei. Kiekviena šeima prie jos prisidėjo, atnešdama sumuštinių, pyragų ar kitų skanumynų. Prie gražiai papuoštų stalų visiems susėdus, buvo įžodžio davimas. Trumpai programai vadovavo Dalia Staniškienė. Kun. G. Kijauskui sukalbėjus maldą, visi susijungėm rankomis ir prisiminėm neseniai mirusius ateitininkus, ypač A. Kasulaitį; mūsų kolonijos veikėjus — R. Kudukį ir J. Stempužį.

Įžodžio metu trys nauji nariai įstojo į moksleivius: Laura Alšėnaitė, Lina Penkauskaitė ir Kristupas Matas Po įžodžio pagrindinis kalbėtojas buvo ilgametis ateitininkas Pranas Razgaitis. Vėliau dr. E. Šilgalis ir Rimas Biliūnas vadovavo dainavimui, pritardami akordeonais. Tuo metu visi skaniai pavalgė ir pasisvečiavo kartu su savo idėjos draugais.

Sekmadienį, kaip įprasta, visi ateitininkų vienetai dalyvavo eisenoje ir šv. Mišių aukoje. Tas dalyvavimas visiems paprastai palieka didelį įspūdį. Visi pajunta šilumą ir nuoširdų bendravimą tos pačios organizacijos veikloje.

Danius Šilgalis

Klivlando ateitininkų priesaika. Iš k.: kun. G. Kijauskas, Kristupas Matas, Laura Alšėnaitė, Lina Penkauskaitė ir Audra Leparskaitė.

PAS HAMILTONO JAUNUČIUS

Hamiltono Aleksandro Stulginskio kuopos jaunučiai ateitininkai daug veikė šiais metais. Čia truputį papasakosiu apie tą mūsų veiklą.

Mūsų susirinkimai būna antradieniais parapijos salėje. Mūsų vadovės yra p. Dalia Trumpickienė ir p. Felicija Gudinskienė. Jaunučiai ateitininkai yra: Justinas, Simukas, Snieguolė, Austė, Petras, Lukas, Domas ir aš — Vanessa. Šįmet yra Simuko ir Snieguolės pirmieji metai mūsų kuopoje.

Mūsų pirmasis susirinkimas buvo rugsėjo 17 d. 1991 metais, o paskutinis — gegužės 19. Pradedam ir užbaigiam susirinkimus su malda. Kiekvieną savaitę vienas vaikas parašo maldą į mūsų maldų knygelę. Kitas kuris narys būna sekretorius ir parašo apie mūsų susirinkimą. Susirinkimų metu mes visi dėvime savo uniformas, kurias patys pasidarėm: ant raudonų marškinėlių išsiuvinėjome savo ženkliuką.

Šių metų mūsų susirinkimų tema yra visuomeniškumas. Tai buvo mums sunkiausias principas atsiminti, bet dabar jau yra pats lengviausias. Susirinkimuose mes ne tik kalbėjom apie visuomeniškumą, bet ir daug dalykų atlikom. Mes važiavom apsilankyti Hamiltono vyskupijoje. P. Liaukienė ten dirba ir mums viską aprodė. Kalėdoms pasidarėme advento kalendorius su gerais darbeliais kiekvienai dienai. Kuopa taip pat suruošė maisto rinkliavą neturtingiems, nupiešėme ir parašėme sveikinimus, kuriuos išsiuntėme kitiems.

Kitą kartą aplankėme ligones ir davėme savo padarytas dovanėles. Vieną kartą Snieguolės mama mums papasakojo apie mokyklą Lietuvoje. Prieš Velykas p. Pusdešrienė mus mokė dažyti ir išskutinėti lietuviškus margučius. Šiais metais mes taip pat daugiau susipažinome su lietuviškais laikraščiais ir radijo programa. Mes net rašėme į „Draugą" ir „Tėviškės žiburius", taip pat keturis kartus dalyvavome radijo valandėlės programoje.

Kituose susirinkimuose išmokome apie šv. Kazimierą ir darėme darbelius, žaidėme galvosūkio žaidimą, o kartais turėjome vaišes. Turėjome ir dvi iškylas: viena buvo į „Mountsberg Wildlife" centrą su Toronto jaunučiais, o antroji — į „Princess Point" parkelį.

Mes tikrai daug šiais metais išmokome ir lauksime ateinančių veiklos metų.

Vanessa Trumpickaitė

Hamiltono jaunučiai ir globėjai. Iš k. stovi: Felicija Gudinskienė, Vanessa Trumpickaitė, Snieguolė Liaukutė, Petras Vaičiūnas, Justinas Trumpickas, Dalia Trumpickienė, kun. J. Liauba; priekyje iš k.; Austė Vaičiūnaitė, Lukas Gudinskas, Domas Gudinskas, Simonas Trumpickas.

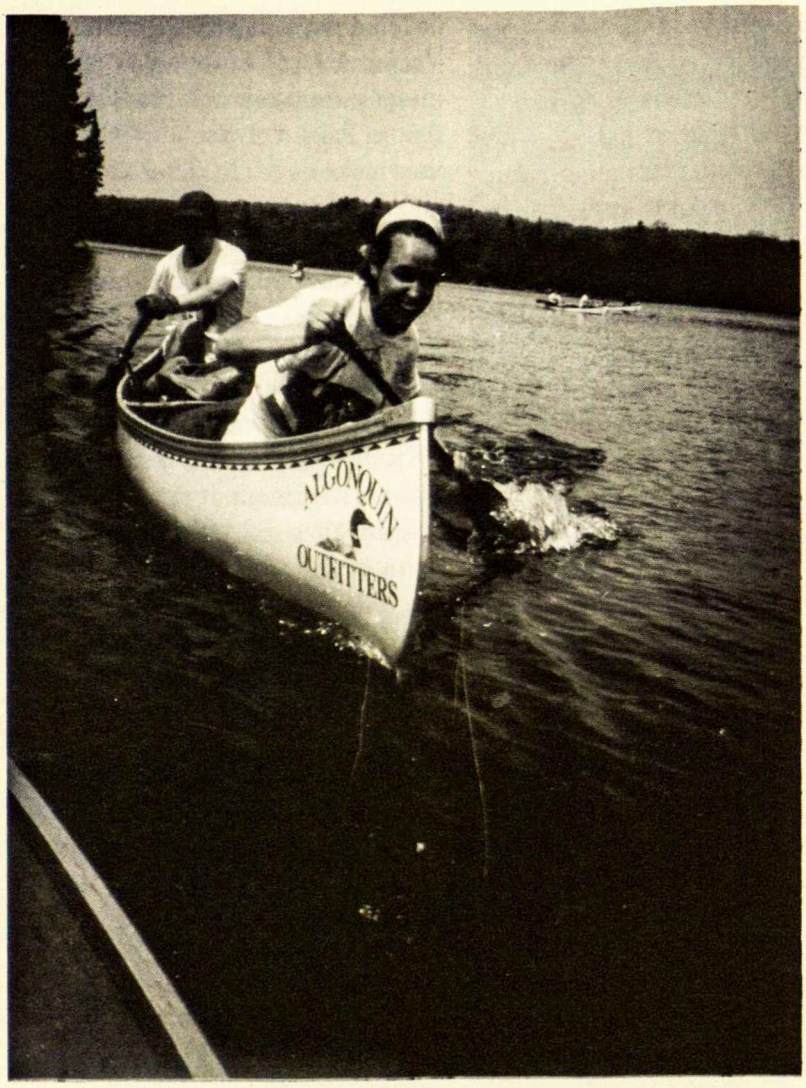

SAS rekolekcijas ir baidarių kelionę prisimenant. Nuotr. Lino Daukšos

TAIZĖ SUTIKIMAS DAYTON, OHIO

1940 m. jaunas teologijos studentas Taizė kaimelyje, Prancūzijoje, įsteigė prieglaudą nacių persekiojamiems žydams. Tokiu būdu prasidėjo ekumeninė Taizė bendruomenė, kuri siekia sutaikyti ne tik visus krikščionis, bet kartu ir visus pasaulio žmones, skatindama juos pasitikėti Dievu ir vieni kitais. 1950–60 m. vis gausesni skaičiai jaunimo tarp 17 ir 30 m . amžiaus iš visų pasaulio kraštų pradėjo keliauti į Taizė, norėdami giliau suprati Dievo valią jiems ir kaip ją įgyvendinti. Šiandien jų tūkstančiai plaukia į šį kaimelį per ištisus metus, ieškodami savęs per pasitikėjimą. Taizė bendruomenė taip pat rengia tarptautinius sutikimus skirtinguose kraštuose. Pernai vasario mėnesį vienas toks sutikimas įvyko Filipinuose, o gruodžio mėn. — Vengrijoje.

Gegužės 21-25 d. Dayton universiteto patalpose, Ohio, JAV, įvyko pirmutinis Taizė sutikimas Šiaurės Amerikoje. Jame dalyvavo apie 2000 įvairaus amžiaus žmonių. Buvo atstovų iš 46 Amerikos valstijų, iš kiekvienos Kanados provincijos, taip pat po keletą iš kitų pasaulio kraštų: Ugandos, Filipinų, Lenkijos, Romunijos, Korėjos, Slovenijos, Estijos, Čekoslovikijos, Vengrijos ir Meksikos.

Taizė sutikimo dalyviai į Dayton miestelį atvyko ketvirtadienį, gegužės 21 d. 8:00 v.v. įvyko bendra malda per kurią buvo giedamos Taizė giesmės anglų, prancūzų, ispanų, lenkų, lotynų ir graikų kalba; buvo Šv. Rašto skaitymas, taip pat įvairiomis kalbomis, brolio Roger mąstymas ir tylos valandėlė. Visi dalyviai susirinko melstis Dayton universiteto sporto salėje, kurios gale buvo pastatytas ilgas altorius. Giesmės, giedamos kartu su 2000 kitų bendraamžių ir bendraminčių švelnioje, raminančioje žvakių šviesoje visus kvietė išeiti iš savęs, pamiršti skausmus, nugalėti baimę, rizikuoti pasitikėti kitais ir dalintis savimi.

Po maldos dalyviai buvo priimti nakvynei šeimose Dayton miestelyje arba apgyvendinti universiteto bendrabutyje.

Kitą rytą po pusryčių vėl susirinkome sporto salėje bendrai maldai. Jai pasibaigus įvyko Šv. Rašto ištraukos mąstymas. Vienas Taizė vienuolis pasidalino savo mintimis apie šio skaitymo reikšmę. Mes jį toliau svarstėme mažuose diskusijų būreliuose, kuriuose teko artimiau susipažinti su žmonėmis iš daugelio vietovių.

Prieš pietus vėl visi suėjome į salę bendrai maldai, o po pietų buvo giesmių repeticija. Tada kiekvienas pasirinkome dalyvauti vienoje iš 4 teminių grupių: vietinių bažnyčių atgaivinimo, maldos, pašaukimų ir tarptautinio solidarumo. Po vakarienės vėl buvo bendra malda. Jai pasibaigus, daug kas pasiliko dar pagiedoti, pasimelsti, pasikalbėti su Taizė broliais, ar tik pabūti toje giliai raminančioje ir dvasią gydančioje aplinkoje.

Šeštadienį, geg. 23 d., buvo lygiai ta pati dienotvarkė, išskyrus, kad po popietinių teminių grupių įvyko vietovių susitinkimai, kuriuose svarstėme, kokiais būdais mes galime parsivežti į namus tą meilės ir pasi-

tikėjimo liepsnelę ir ją skleisti savo namų aplinkoje.

Sekmadienį išsiskirstėme po Dayton miestelio parapijas, kur išklausėme Mišių ir pietavome. Susirinkę vėl universiteto salėje, dalyvavome tarpkultūriniame forume. Dalyviai iš Rytų Europos, Ugandos, Korėjos ir Filipinų darė trumpus pranešimus apie savo kraštus ir ką Taizė sutikimai jiems yra davę. Po vakarienės mūsų kultūriniai skirtumai buvo pamiršti, kai susijungėme bendroje maldoje.

Pirmadienis buvo paskutinė Taizė sutikimo diena. Po 4 dienų ramumo, karštos ir nuoširdžios maldos, susimąstymo ir dvasinio atsinaujinimo buvo sunku tikėti, kad viskas eina prie galo, kad laikas atsisveikinti su naujais draugais ir išsiskirstyti. Manau, kad daug kas išvažiavo su didesniu pasiryžimu ir smarkiau degančia Dievo meilės liepsnele. Taizė vienuolių pavyzdys skleidė tą pačią ramią šviesą, kuri visus prie savęs traukia.

Lina Mockutė

UŽBAIGĖME VEIKLOS METUS

Toronto Stasio Šalkauskio jauniai ir jaunučiai ateitininkai veiklos metus užbaigė birželio 6 d. Immaculata vaikų namuose. Susirinko tėveliai, moksleivių ir studentų būrelis, iš viso apie 40 asmenų. Šv. Mišias aukojo Kankinių parapijos klebonas kun. Jonas Staškus.

Po Mišių trys jaunučiai: Tomas Bušinskas, Jonas Didžbalis ir Vaidotas Jonuška, kurie buvo sėkmingai pasiruošę ir išlaikę egzaminus, davė jaunučio priesaiką. Jiems ženkliukus įteikė Toronto ateitininkų veiklos koordinatorė dr. Ona Gustainienė.

Veiklos pranešimą padarė globėja Ramūnė Sakalaitė-Jonaitienė. Šiais metais jai talkininkavo Rūta Rygelienė, o padėjo — Jūra Bušinskienė ir Danelė Didžbalienė. Nors buvo planuota daug ekskursijų, įvyko tik trys. Jauniai važiavo pas Romą Puterį, kur susipažino su fotografo darbu. Visi vyko į Hydro jėgainę, kur pamatė, kaip gaminama elektra. Pavasarį tik kelios šeimos tegalėjo vykti į Mountsberg susitikti su Hamiltono jaunučiais ir pamatyti, kaip leidžiamą klevų sula.

Susirinkimai vyko kas antrą sekmadienį po pamaldų Prisikėlimo parapijoje. Metų pradžioje užsiregistravo 20 vaikų, tačiau dėl įvairių priežasčių pastoviai lankančiųjų buvo tik maždaug pusė tiek. Gražiai pavyko jaunučių ir jaunių kalėdinis pasirodymas ateitininkų Kūčiose. Vaikams labai patiko kalėdinių pyragaičių kepimas pas p. Bušinskus ir pardavinėjimas parapijos salėje.

Susirinkimuose buvo bandoma vaikus supažindinti su ateitininkiškųjų principų reikšme, pritaikant temas ir darbelius šventėms ar kitiems įvykiams. Užbaigiant metus, vaikai rašė apie savo draugus ir mėgstamiausius susirinkimus. Jų pasisakymai buvo sutelkti laikraštėlyje. Viršelio piešiniui suruoštas konkursas, kurį laimėjo Viltė Barakauskaitė. Laikraštėlis buvo išdalintas visiems jauniams ir jaunučiams per užbaigimo šventę.

Toronto jauniai/jaunučiai. I eil. iš k.: Viltė Barakauskaitė, Tomas Jonaitis, Tomas Bušinskas, Livija Jonaitytė, Lina Jaglowitz; II eil.: Emilija Bušinskaitė, Liana Tamulaitytė, Jonas Didžbalis, Darius Karka, Aras Petrauskas, Lidija Puterytė, Rima Puterytė, Vilija Petrauskaitė.

Detroito moksleiviai ir jaunučiai atlieka Pupos pasaką ateitininkų šeimos šventėje.

Pranešimus taip pat darė moksleivių ir studentų pirmininkai, o veiklos koordinatorė dr. Gustainienė visus sveikino, skatindama ir toliau taip sėkmingai tęsti darbą. Ji pripažino, kad trūksta vidurinio kartos vadovų ir dėl to kartais nukenčia veikla.

Meninę dalį atliko jauniai ir jaunučiai. Sklandžiai pianinu skambino Vilija Petrauskaitė, Emilija ir Paulius Bušinskai (duetą) ir Lidija Puterytė. Rima Puterytė paįvairino programą, skaitydama eilėraštį „Labas vasaros saulutei"

Emilija Bušinskaitė padėkojo vadovėms Ramūnei ir Rūtai, įteikdama joms po dovaną. Taip pat davė dovanėlę Vilijai, kad nuvežtų, Toronto jaunučių veiklą atkūrusiai, Gabijai Petrauskienei, šiuo metu dirbančiai Lietuvoje.

Prieš išsiskirstydami vasaros atostogoms, visi dar pabendravo prie vaišių stalo.

RSJ

ŠEIMOS ŠVENTĖ DETROITE

Šeimos šventė prasidėjo šv. Mišiomis. Po Mišių aštuoni moksleiviai ir keli studentai davė ateitininko įžodį. Juos sveikino ir programą pradėjo Birutė Bublienė, Ateitininkų Tarybos pirmininkė. Pagrindinę paskaitą skaitė studentė Indrė Čuplinskaitė iš Toronto. Jos tema — „Vieni ar visi kartu". Moksleivių kuopos globėja Dalia Navasaitienė papasakojo apie šių metų veiklą, o pirmininkė Rima Janukaitytė pakalbėjo apie moksleivių laikraštėlį, pavadintą „Moksleivių balsas".

Apie jaunučių veiklą kalbėjo jų globėjos Nijolė Lapšienė, Danutė Sirgėdienė ir Nida Lapšytė. Atrodo, kad jauniai ir jaunučiai šiemet buvo labai veiklūs.

Studentų patarėja (globėja) dr. Marija Jankauskienė papasakojo apie studentus ateitininkus, o sendraugių vardu kalbėjo Benediktas Neverauskas.

Pasibaigus pranešimams, moksleiviai ir jaunučiai skaitė ir vaidino „Pupos pasaką" pagal Bronės Buivydaitės eilėraštį. Programą užbaigė sendraugiai. Kun. Kriščiūnevičius sukalbėjo maldą prieš vaišes, kuriomis ir pasibaigė Detroito ateitininkų šeimos šventė.

Almis Udrys

METINĖ PREZ. A. STULGINSKIO KUOPOS ŠVENTĖ

Šeimos šventėje smagu pasidžiaugti ir parodyti tėveliams, kokia talentinga ir gabi mūsų kuopa. Tačiau šiais, kaip ir praeitais, metais šventė buvo ruošta kartu su Partizano Daumanto jaunučių kuopa.

Diena prasidėjo šv. Mišiomis, kurias aukojo kun. L. Zaremba Palaimintojo vysk. Matulaičio misijoje. Mišių metu įžodį davė naujieji jaunučių ir moksleivių kuopos nariai. Jie šio momento nekantriai laukė ir, išgirdę savo pavardę, priklaupę bučiavo vėliavą, kartojo priesaikos žodžius.

Stebėdama apeigas, pagalvojau, kad šie mano paskutinieji metai moksleivių kuopoje. Buvo malonu prisiminti savo pačios priesaiką. Supratau, ką naujieji moksleiviai šiuo momentu jaučia ir galvoja. Nors galbūt niekas neprisipažintų, visi jautė, kad tapti moksleiviu ateitininku yra tikra garbė. Man pasidarė šilta širdyje, matant tiek daug jaunučių. Tai ženklas, kad ateitininkija neužsibaigs su mūsų karta, bet augs ir stiprės. Mišių pabaigoje atsistojome ir giedojome „Kaip grįžtančius namo paukščius". Tie žodžiai, nors tiek kartų anksčiau giedoti, šiandien turėjo ypatingą prasmę.

Po šv. Mišių visi susirinkome Ateitininkų namuose pamatyti moksleivių kuopos vaidinimėlį ir

pabendrauti. Lidija Ringienė, viena iš Daumanto kuopos globėjų, padėkojo visiems, padėjusiems kuopai veikti, ypač Eglei Paulikienei, Pranutei Domanskienei, ses. Margaritai, Linai Tharp, Genei Mikienei, Arui Norvilai ir Kastyčiui Šoliūnui. Taip pat buvo padėkota padėjėjams: Monikai Gylytei, Mariui Paulikui, Laurai Lapšytei, Lorai Krumplytei ir Nidai Januškytei. Dar atskirai padėkojo Birutei Dailikienei, Romai Kuprienei, Audronei Norušienei ir Genei Stasiulienei už visokeriopą talką.

K. Šoliūnas, Stulginskio kuopos kopirmininkas, atsisveikino su kuopa abiturientų vardu. Dėkojo globėjoms Mildai Jakštienei ir Ramintai Lapšienei, dėkojo tėvams. Su mumis šventėje dalyvavo ir Ateitininkų federacijos vadas J. Polikaitis. Jis kalbėjo jaunučiams ir moksleiviams, klausimų-atsakymų forma bendraudamas su susirinkusiais. J. Polikaičio žodžiai sukėlė daug temų mąstymui.

Mūsų kuopos vaidinimą paruošė kantrioji Rasa Poskočimienė. Šiais metais parodėme kitą „Wizard of Oz" variantą, pavadintą „Burtininkas Bernardas". Rasai raginant, kuopos nariai įstengė atmintinai išmokti dialogus, dainas ir šokius. Vilija Januškytė vaidino Audrutę, Vida Riškutė buvo Geroji Ragana, o Monika Gydaitė — Blogoji. Ingrida Latožaitė vaidino Liūtą, Kastytis Šoliūnas — Simą Šiaudyklę, Lina Gaižutytė — Metalinę Magdę, o Romas Blažys — Burtininką Bernardą.

Švečiams besivaišinant, naujoji moksleivių kuopos valdyba pasiskirstė pareigomis. Janina Braune ir Ramunė Barkauskaitė yra kopirmininkės, Lina Gaižutytė, vicepirm., Gytis Vygantas, iždininkas, Vytas Juškys, fotografas, Ingrida Latožaitė sekretorė ir narė — Vilija Januškytė. Korespondento pareigos bus keičiamos kiekvieną mėnesį. Buvusioji Prez. A. Stulginskio kuopos valdyba palinkėjo naujajai sėkmės ir darbingų metų.

Nida Tijūnėlytė

MŪSŲ KUOPOS ŠVENTĖ

Kun. Alfonso Lipniūno (Čikagoje) kuopos šventė įvyko birželio 26 d. Jaunimo centre. Šventė prasidėjo kun. J. Kidyko, S.J. aukojamomis šv. Mišiomis jėzuitų koplyčioje. Mišių metu trys kandidatai davė įžodį. Jie buvo: Arūnas Bilius, Audra Prialgauskaitė ir Loreta Viržintaitė.

Po Mišių susirinkome Jaunimo centro mažojoje salėje. Kuopą sveikino Ateitininkų federacijos vadas Juozas Polikaitis, MAS centro valdybos pirm. Audrius Polikaitis, studentų atstovė Asta Kazlauskaitė ir prez. Stulginskio kuopos atstovas Kastytis Šoliūnas. A. Lipniūno kuopos pirm. Elenutė Tijūnėlytė visų vardu padėkojo tiems, kurie padėjo mums šių metų veikloje, ypač globėjams — Čikagos studentų ateitininkų draugovei. Po to trumpai papasakota apie visų metų veiklą: susirinkimus, iškylas, pasilinksminimus.

Liūdnai atsisveikinome šių metų abiturientus: Dainą Ancevičiūtę, Dalių Gilvydį ir Elenutę Tijūnėlytę. Ateinančių metų valdyba pasiskirstė pareigomis taip: dvi kopirmininkės — Vilija Bogutaitė ir Renata Kvantaitė, vicepirm. Venta Norvilaitė, ižd. Rimas Putrius ir korespondentė Zita Dubauskaitė. Po rimtosios dalies visi pasivaišino mamų suneštomis vaišėmis ir žiūrėjo šių metų baliaus vaizdajuostę. Kuopos laikraštėlis „Sūkurio gyvenimas" buvo išdalintas susirinkusiems. Išsiskirstydami pasižadėjome susitikti Dainavoje, moksleivių ateitininkų stovykloje.

Venta Norvilaitė

KUOPŲ LAIKRAŠTĖLIAI

„Ateities" redakcijai savo kuopų laikraštėlius atsiuntė Toronto jaunučiai ateitininkai — „Ateitininkai 1991-92", Karaliaus Mindaugo kuopa iš Detroito, MI — „Moksleivių balsas" ir Kunigo Alfonso Lipniūno kuopa Čikagoje — „Sūkurio gyvenimas". Visi laikraštėliai turi daug piešinėlių, rašinių, sąmojaus ir jaunatviško entuziazmo. Toronto jaunieji rašo apie savo draugus, susirinkimus ir kitą ateitininkišką veiklą, kuria užsiima visus metus. Tai graži spaudos darbo pradžia. Sveikiname kuopą ir jos globėją Ramūnę Jonaitienę už pastangas, leidžiant laikraštėlį.

Lipniūniečių laikraštėlis šį kartą pasižymi daugiau piešiniais, kaip rašyta medžiaga. Atrodo, kad kuopoje užderėjo „menininkai". Redaktore pasirašo Daina Ancevičiūtė. Laikraštėlio iliustracijos taiklios ir pilnos sąmojaus, rašinėliai geri. Sveikiname.

Labai gerą įspūdį daro detroitiškių „Moksleivių balsas". Yra gerų rašinių, neperkrautas iliustracijomis, švariai išleistas. Ačiū, kad atsiuntėte!

JAS UNIVERSITETO LAIKRAŠTĖLIS, Dainavos leidykla, redagavo M. Palubinskaitė ir A. Ragauskaitė. Tai labai kūrybingas ir dailus JAS stovyklos portretas. Laikraštėlio puslapiuose randame beveik visų stovyklautojų įnašą: piešinius, rašinėlius. Joje atsispindi vaikiškas entuziazmas ir visiškas įsijungimas į šiemetinę stovyklos temą: „universitetą". Apie šį laikraštėlį (ir apie visus kitus, kurie jau atsiųsti ir kurių dar laukiame) plačiau pakalbėsime kitame „Ateities" numeryje.

Redakcija

KREIVOS ŠYPSENOS

KAS YRA CIVILIZACIJA?

Stovykloje vadovas aiškina savo būrelio jaunučiams, kad senovėje ir Amerikos giriose buvę daug meškų, bet, civilizacijai plečiantis, jos išnyko. Baigęs kalbėti, klausia:

— Kuris žinote, kas yra civilizacija?

— Tai tokia liga, nuo kurios nyksta meškos, — atsakė Andriukas.

* * *

Saulius: koks skirtumas tarp protingo ir kvailo?

Paulius: Protingas skirtumą žino ir niekad kitų neklausia!

* * *

Linutė pasikvietė Onutę pietų. Joms besikalbant kambaryje, staiga pasigirdo baisus spiegimas. Onutė išsigandusi jau puolė pro duris, bet Linutė ją sulaikė:

— Nebijok, Onute, tai tik dūmų ir gaisro sekėjas virtuvėje ant sienos. Jis praneša, kad mama jau baigia virti pietus, tuojau valgysim.

AR ŽINOTE?

Pomidorai priklauso tai pačiai augalų šeimai, kaip ir drignės (durna ropės). Jie kilę iš Pietų Amerikos, Perų valstybės Andų kalnų papėdėje. Pomidorų lapai ir stiebai yra labai nuodingi, dėl to ir vaisiai ilgai buvo nevalgomi — bijota apsinuodyti. Taip, pomidorai yra vaisiai, nors vartojami kaip daržovės. 1523 m. ispanai parsivežė pomidorų iš „Naujojo pasaulio" ir augino tik kaip įdomų augalą, bet niekas nedrįso valgyti jo vaisių. Pagaliau 18 a. viduryje pirmieji pomidorus pradėjo vartoti maistui italai. Amerikoje pomidorus išpopuliarino prezidentas Thomas Jefferson.

* * *

1890 m. viena anglų firma pardavė 180 tūkstančių egiptietiškų kačių mumijų, atrastų Egipte, netoli Beni Hasaan vietovės. Katės buvo parduodamos po 3 šilingus už toną. Nepasakyta, ką pirkėjai su tona kačių mumijų veikė...

* * *

Sąskaita iš skalbyklos, skalbusios pirmojo Amerikos prezidento Jurgio Vašingtono drabužius, iš varžytinių parduota už 1,100 dol. Sąskaita išrašyta 1787 m. ir pasirašyta paties prezidento Vašingtono drauge su dviem kitais pareigūnais.

* * *

Amerikos patentų įstaigoje yra užpatentuotas įtaisas (nr. 3,480,010) kuris sustabdo knarkimą. Kai įtaisas pajunta, kad miegantysis pradeda knarkti, paleidžia nestiprią elektros srovę, kuri supurto knarkėją ir jis nustoja knarkti.

* * *

Toje pačioje įstaigoje užregistruota speciali skrybėlė (gali būti vyriška arba moteriška) su slapta kišenėle, kurioje dėvėtojas gali laikyti pinigus, raktus, šukas ar kitus būtinus daiktus.

Populiarusis mūsų kun. A. Saulaitis, be abejo, kartais svajoja, kaip būtų gerai, jei jis turėtų dvynuką brolį... Atrodo, kad jo svajonė jau išsipildė.

Nuotr. Lino Daukšos

KVIEČIAME DALYVAUTI „ATEITIES" KONKURSE

Visas ateitininkiškas jaunimas iki 25 m. amžiaus — tėvynėje ir svetur — kviečiamas dalyvauti „Ateities" žurnalo konkurse. Bus atskirai premijuojami eilėraščiai, rašiniai ir nuotraukos.

Temos nenustatomos, bet labai pageidaujame laisvos kūrybos: pasakų, apsakymėlių, novelių. Eilėraščiai neturi būti trumpesni, kaip trijų posmelių (jeigu jie nėra ketureiliai, tai turi turėti bent 12 eilučių). Nuotraukos gali būti meniškos arba ateitininkiškos veiklos — jos bus skirstomas į šias dvi grupes ir premijuojamos atskirai.

Visa medžiaga turi būti perrašyta rašomąja mašinėle su dvigubais tarpais tarp eilučių. Jeigu rašoma ranka, tai rankraštis turi būti labai aiškus, nesugrūstas, su atitinkamais tarpais tarp eilučių ir žodžių.

Konkurso medžiaga turi pasiekti „Ateities" redaktorę iki spalio 15 dienos. Dalyviai skirstomi į grupes pagal amžių. Premijų mecenatas yra prelatas Juozas Prunskis. Jos laimėtojams bus įteiktos tradiciniame „Ateities" žurnalo vakare lapkričio mėn. pradžioje. Negalintiems vakare dalyvauti, išsiųsime.

ITISATEITISATEITISATEITISATEITISATEITISATEITISATEITISATEITISATEITISATEITISATEITIS

ALp(LKA)1786
1992, Nr.4